

Nota

Verslag van resultaten Proefsleuvenonderzoek

Ieper – Paddevijverstraat (Prov. West-Vlaanderen)

Auteur: Jonas BOULANGIER

Projectcode: 2025I390

Erkend archeoloog	Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Redactie:	Siel Leemans
Locatiegegevens	Ieper Paddevijverstraat
Kadastergegevens	Ieper, Afdeling 2, sectie A, nummers 106K4 en 106F4
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied	45720.1913658362100250, 173029.3997517881216481; 45775.0590316067246022, 173050.7543005382758565
Proefsleuvenonderzoek	2025I390
Proefsleuvenonderzoek datum	18/05/2026
Relevante termen thesauri	Ieper, vooronderzoek, proefsleuvenonderzoek, ijzertijd, middeleeuwen, greppels
Alle betrokken actoren:	Siel Leemans (projectleider), Jonas Boulangier (veldwerkleider, erkend archeoloog), Corneel Deneef (archeoloog), Jensy Herpoel (AMMO – CTE)
Contact:	archeologie@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1. INLEIDING	4
1.2. BESTAANDE TOESTAND	6
1.3. GEPLANEDE WERKEN	8
2. RESULTATEN BUREAUONDERZOEK (2025D289).....	14
2.1. ASSESSMENT ONDERZOCHT GEBIED.....	14
2.1.1. Landschappelijke ligging	14
2.1.2. Historische situering	14
2.1.3. Archeologisch kader	14
3. RESULTATEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM – PROEFSLEUVENONDERZOEK (2025I390).....	15
3.1. WERKWIJZE EN STRATEGIE.....	15
3.1.1. Onderzoekstechnieken	15
3.1.2. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie	17
3.1.3. Gebruikt materiaal	18
3.1.4. Inbreng specialisten.....	19
3.1.5. Organisatie van het proefsleuvenonderzoek.....	19
3.2. ARCHEOLOGISCHE OBSERVATIES TIJDENS HET PROEFSLEUVENONDERZOEK	20
3.2.1. Stratigrafie	20
3.2.2. Sporen en structuren	26
3.2.3. Vondsten.....	30
3.2.4. Stalen.....	34
3.2.5. Conservatie.....	34
3.2.6. Interpretatie proefsleuvenonderzoek	35
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	40
4. ARCHEOLOGISCHE INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED.....	44
4.1. ALGEMEEN INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED	44
4.2. CONFRONTATIE OBSERVATIES MET HET BUREAUONDERZOEK.....	45
4.3. AFWEGING VERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK.....	46
5. SAMENVATTING.....	47
6. BIBLIOGRAFIE	49
6.1. LITERATUUR	49
6.2. INTERNETBRONNEN.....	49
7. BIJLAGEN.....	50

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Inleiding

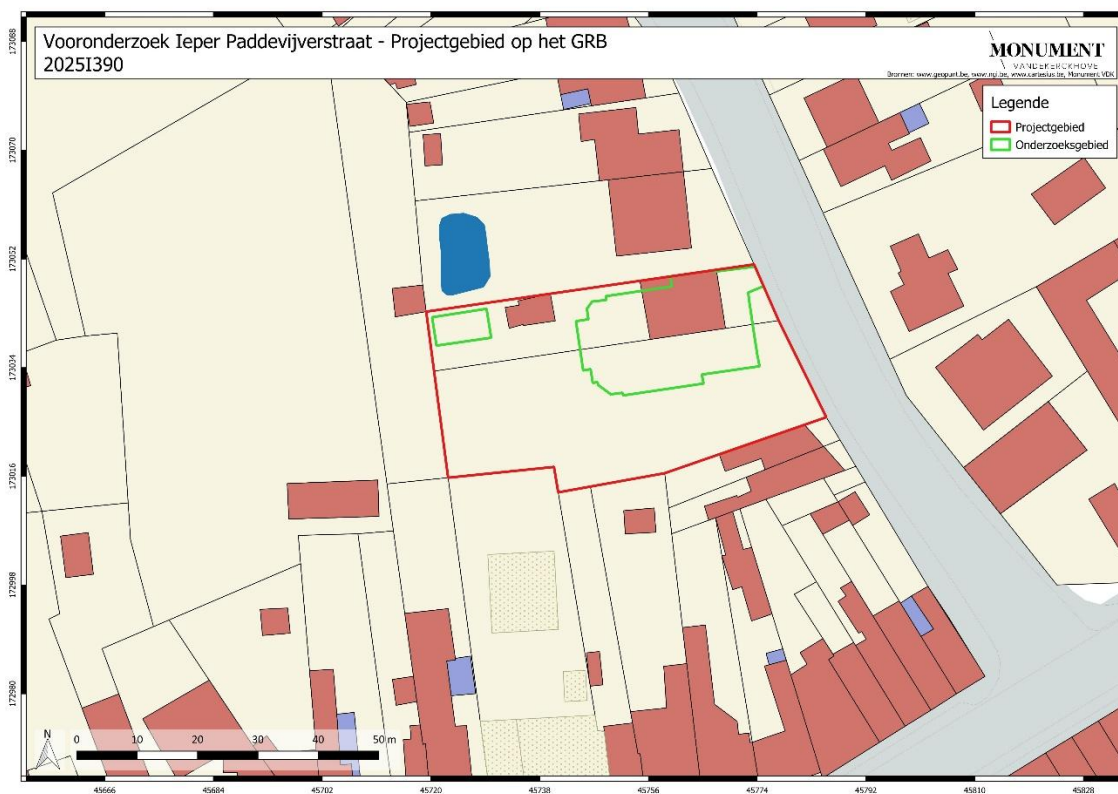
Naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen te Ieper Paddevijverstraat, gelegen binnen een archeologische zone waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Deze archeologienota werd in 2025 door Monument Vandekerckhove (2025D289, ID 34620)¹ opgemaakt.

Tijdens dit bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Al deze elementen samen zorgen ervoor dat een archeologische waarde van het projectgebied niet uitgesloten kan worden en dat een archeologisch onderzoek kan leiden tot kennisvermeerdering van het menselijk gebruik van het terrein en de omgeving in het verleden op basis van het aanwezige bodemarchief. Om de bodemopbouw, het archeologisch potentieel en de eventuele bodemverstoring in te schatten werd een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem voorgesteld, in de vorm van een proefputtenonderzoek. Deze onderstaande nota vormt het verslag van dit proefputtenonderzoek, dat werd uitgevoerd op 18 mei 2026.

¹ Devalckeneer L. et al., 2025a; <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/34620>.

Figuur 1: Uitsnede uit de meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied (©Geopunt).

Figuur 2: Uitsnede uit het GRB met aanduiding van het projectgebied en onderzoeksgebied (©Geopunt).

1.2. Bestaande toestand²

Het projectgebied heeft een totale oppervlakte van ca. 1.780 m², waarbij het onderzoeksgebied 512 m² bedraagt en zich bevindt in een archeologische zone. Aan de oostzijde wordt het terrein begrensd door de Paddevijverstraat. Op ongeveer 60 meter ten zuiden van het terrein bevindt zich de Brugseweg. In het noorden en westen grenst het projectgebied aan de tuinen van aangrenzende woningen. Op ca. 185 m ten westen van het projectgebied bevindt zich het kanaal Ieper-IJzer. Daarnaast liggen de Hoge Wieltjesgracht en het historische stadscentrum van Ieper op ongeveer 300 m ten noorden van het projectgebied.

Tot voor kort was het terrein ingericht met een woning (124 m²), een achterliggende tuinberging (32 m²) en een omliggende tuin. De woning was deels onderkelderd, maar de exacte ligging van de kelder werd niet meegedeeld tijdens het bureauonderzoek.

Voorafgaand aan het archeologisch onderzoek werden de woning en de omliggende verharding gesloopt en werd een boom in de tuin gerooid. De tuinberging bleef behouden. Bij de aanvang van het vooronderzoek was de locatie van de kelder duidelijk zichtbaar en werd tevens een waterput vastgesteld binnen de contouren van de gesloopte woning.

Figuur 3: Terreinfoto getrokken vanuit het oosten met zicht op de gesloopte woning en de tuinberging achteraan.

² Deels overgenomen uit: Devalckeneer L. et al., 2025a.

Figuur 4: Terreinfooto getrokken vanuit het zuidwesten met zicht op de tuin en tuinberging links.

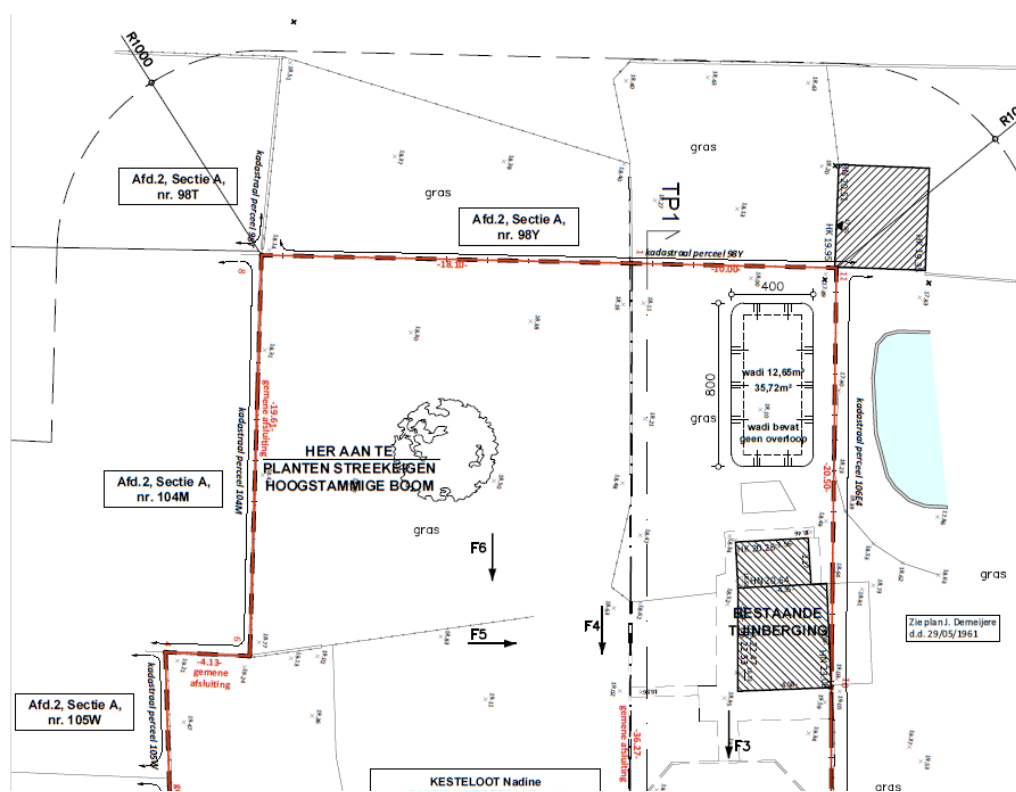
Figuur 5: Zicht op de kelder en de waterput.

1.3. Geplande werken³

Eerste en vooral werd de bestaande woning gesloopt. Deze zal vervangen worden door een nieuwe woning (229,60 m²) met carport (31,00 m²), terras met pad, keermuren en trappen rond de woning (91,08 m²) en een oprit (45,30 m²) op dezelfde locatie als de huidige woning. De woning en bijhorende verharding zullen in ophoging worden gebouwd. Het terrein zal vervlakt en opgehoogd worden tot maximum 0,70 m boven het bestaande maaiveld, dit enkel ter hoogte van de geplande woning. Hier zal een aanaarding plaatsvinden om het hoogteverschil tussen het terras en het maaiveld te overbruggen (Figuur 9). Dit betekent dat de nieuwe verharding en de vloerplaat (0,30 m dik) in deze ophoging zullen worden aangebracht. Voor de ophoging zelf wordt uitgegaan van een verstoring van 0,20 m (ontzoding, compactie). Van daaruit wordt een onderkoffer met gekalkte grond of mengpuin voorzien om te eindigen met een koffer van gestabiliseerd zand (laatste 30 à 40 cm). Hierop wordt dan de ondervloer voorzien. Enkel de vorstranden onder de vloerplaat van de woning zullen lokaal dieper worden aangelegd, tot op een stabiel niveau in de bodem. De bestaande kelder zal verwijderd worden. Rond de woning zullen leidingen voor nutsvoorzieningen worden aangelegd (110-160 mm diameter), alsook twee regenwaterputten met (elk) een volume van 20.000 l (samen 23 m³). Ter hoogte van de putten wordt uitgegaan van een totale verstoring van het bodembestand. De boom ten zuiden van de woning werd reeds gerooid. In de achtertuin zal een streekeigen hoogstammige boom worden aangeplant. In de achtertuin zal tevens een wadi worden aangelegd met een diepte van 0,50 m (35,72 m³). Hoewel even overwogen werd om gebruik te maken van geothermie werd hier uiteindelijk op afgestapt.

Bij de verstoringsdieptes dient rekening gehouden te worden met een buffer van 0,30 m voor gebouwen en 0,20 m voor andere ingrepen. De graafwerkzaamheden ter realisatie van de geplande ingrepen kunnen de bodem namelijk dieper dan voorzien verstoren.

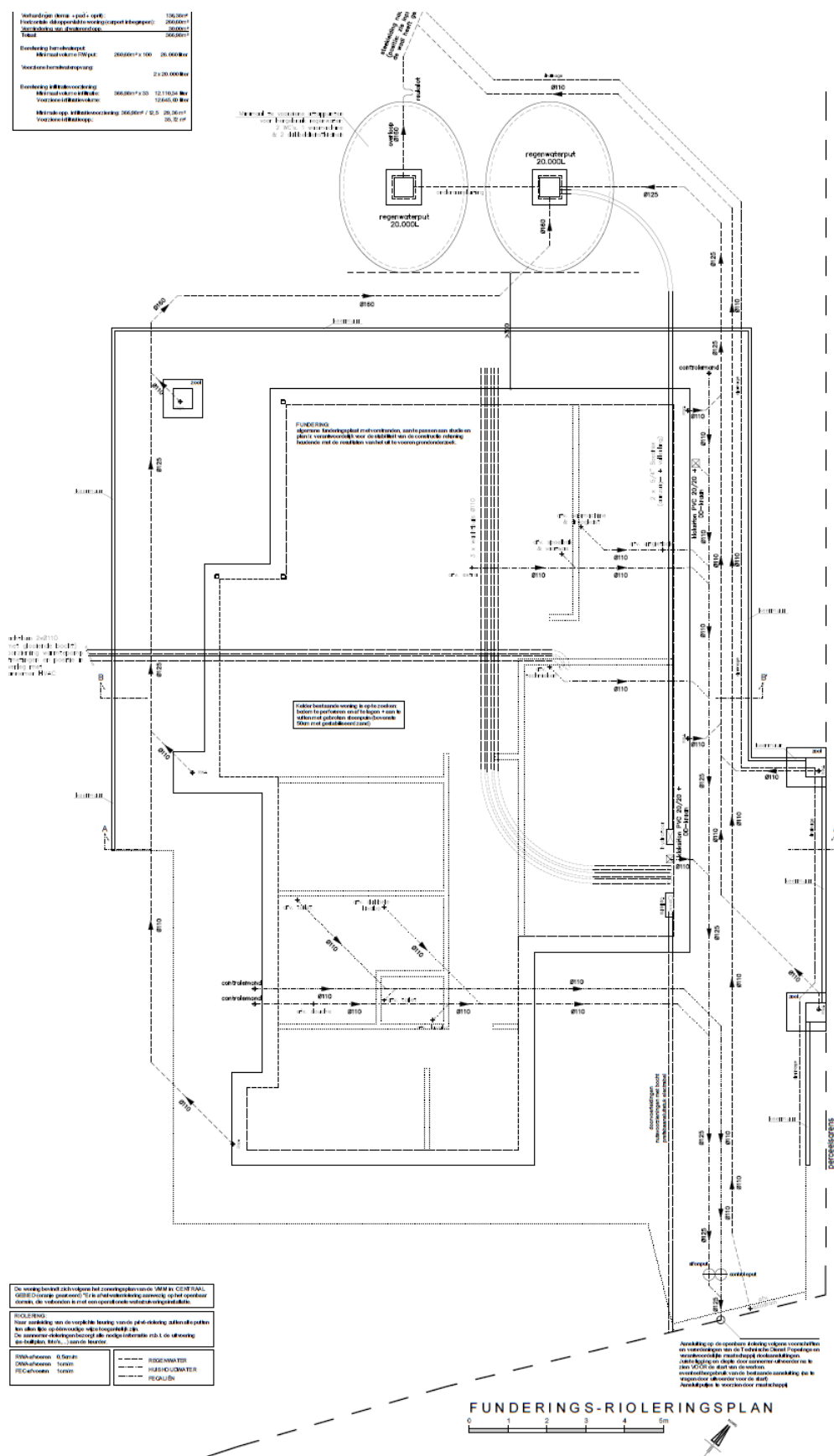
³ Overgenomen uit Devalckeneer L. et al., 2025.

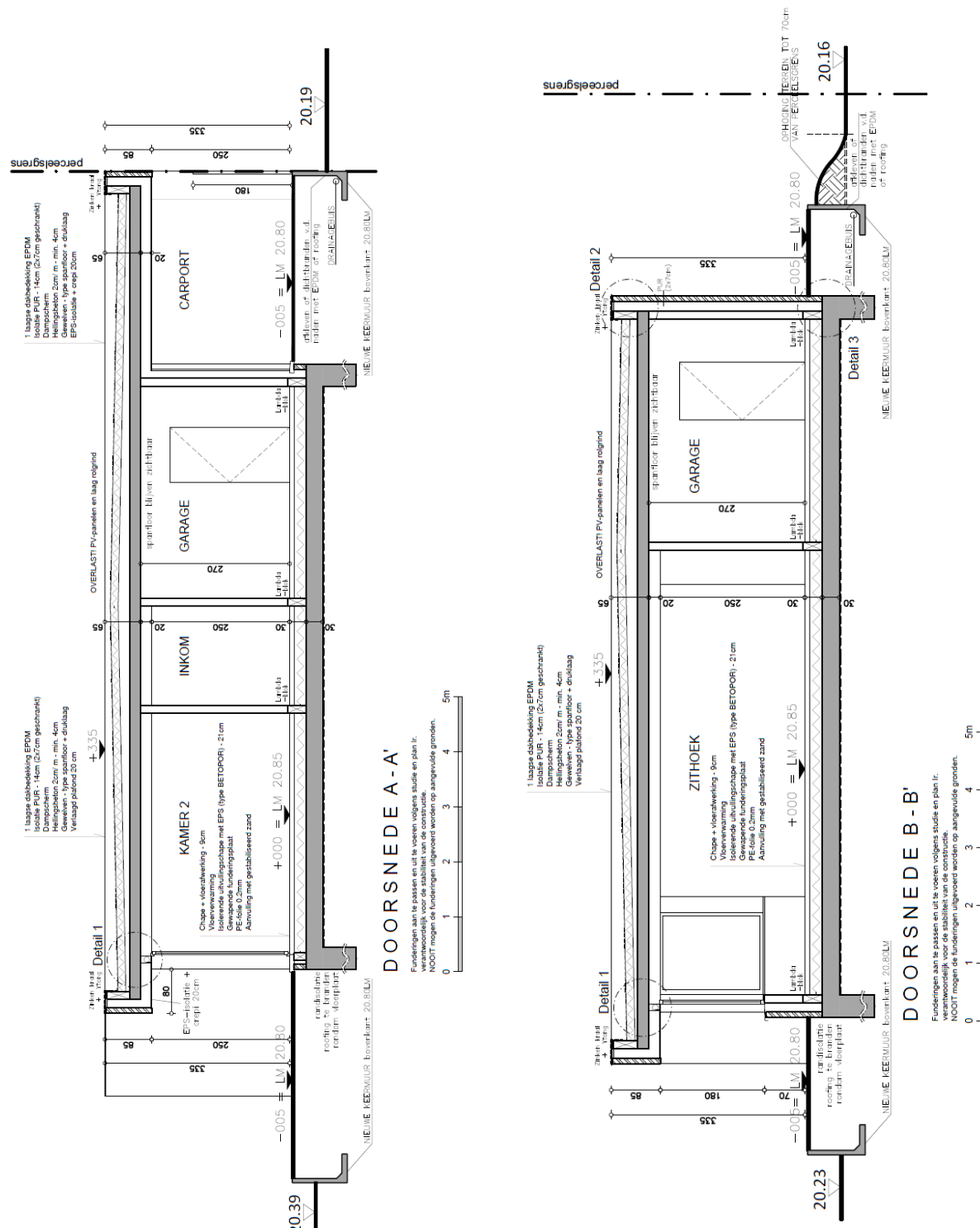
Figuur 6: Geplande werken met de verstoringsdieptes incl. buffer (© Geopunt).

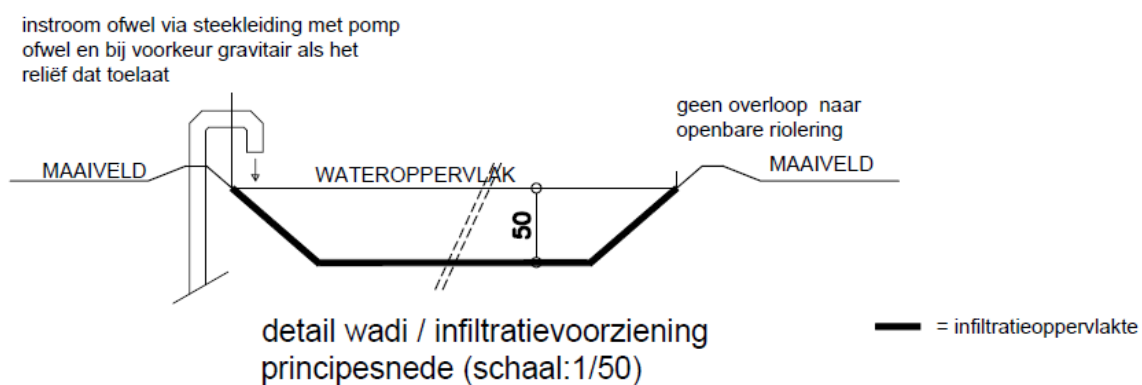

Figuur 7: Uitsnede inplantingsplan van de nieuwe toestand (bron: initiatiefnemer).

Figuur 8: Uitsnede funderings- en rioleringsplan van de nieuwe woning (bron: initiatiefnemer).

Figuur 11: Doorsnede van de nieuwe wadi (bron: initiatiefnemer).

2. RESULTATEN BUREAUONDERZOEK (2025D289)⁴

2.1. Assessment onderzocht gebied

2.1.1. Landschappelijke ligging

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.1 in het verslag van resultaten bureaustudie.

2.1.2. Historische situering

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.2 in het verslag van resultaten bureaustudie.

2.1.3. Archeologisch kader

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.3 in het verslag van resultaten bureaustudie.

⁴ Devalckeneer L. et al., 2025a.

3. RESULTATEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM – PROEFSLEUVENONDERZOEK (2025I390)

3.1. Werkwijze en strategie

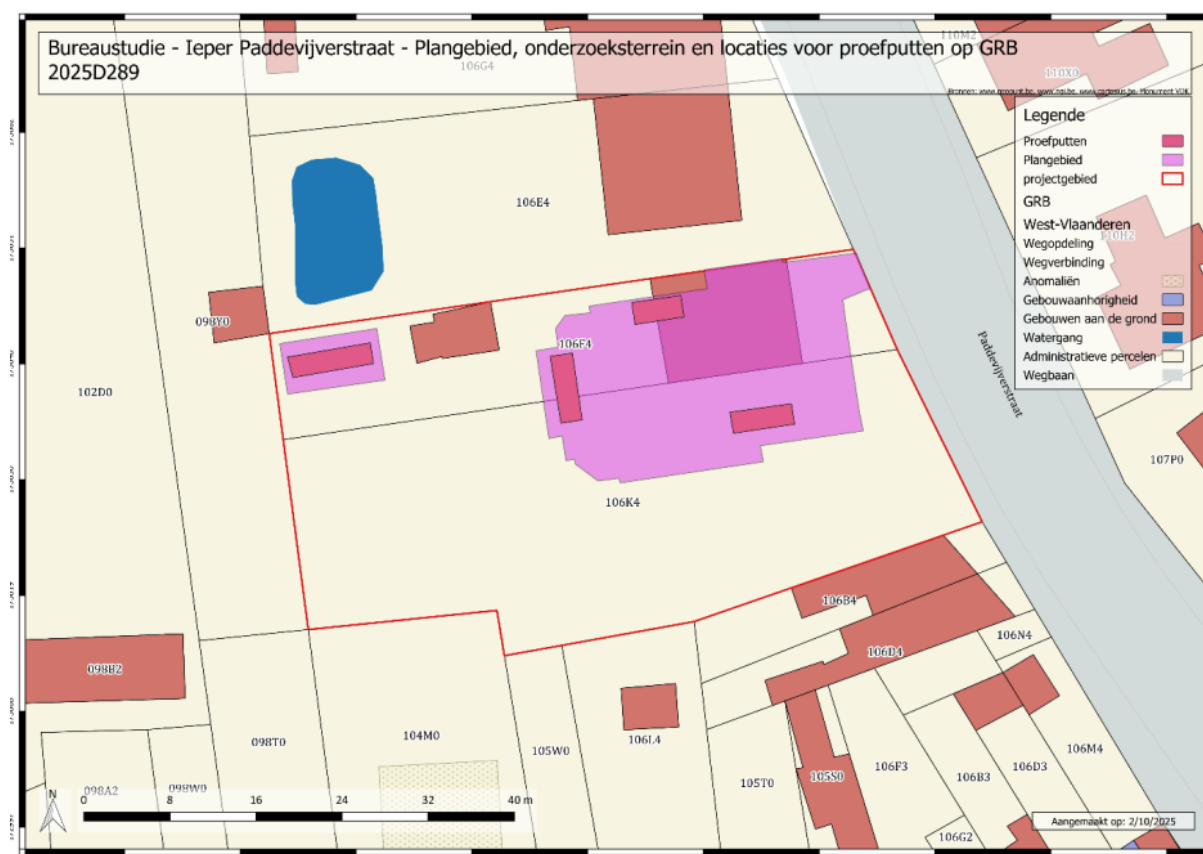
3.1.1. Onderzoekstechnieken

Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet-limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer deze vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord⁵.

- Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein? Komt deze overeen met de gekarteerde bodemtypes op de bodemkaart?
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding)?
- Is er een intacte bodem aanwezig? Hiermee wordt een bodemopbouw bedoeld die door recente activiteiten niet zo sterk afgetopt of vergraven is dat alle archeologisch relevante lagen verdwenen zijn.
- Is er een begraven bodem aanwezig? Zo ja: wat is de dikte ervan?
- Is er sprake van colluvium?
- Heeft de huidige bebouwing een verstoring van de bodem meegebracht? Zo ja: in welke mate?
- Zijn er zones aanwezig die interessant konden zijn voor de prehistorische mens?
- Is er een archeologisch niveau aanwezig en op welke diepte bevindt zich dit?
- Kan de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied worden uitgesloten?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Zijn deze te linken aan de voormalige stadsvestingen van Ieper?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen in functie van de geplande werken?

⁵ Devalckeneer L. et al., 2025b.

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, diende dit terrein onderzocht te worden door middel van 4 proefputten/sleuven. De sleuven zijn bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om de sporen gerelateerd aan de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aan te snijden. Om een zicht te krijgen op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein dienen er in geschrinkt patroon profielputten aangelegd te worden.

Figuur 12: Voorgestelde sleuvenplan volgens het programma van maatregelen (© Devalckeneer L. et al., p.7, fig. 4, 2025).

Om een dekkingspercentage te bereiken van 10% is aangeraden te werken met proefsleuven van 1,8 tot 2 meter breed met een tussenafstand van 12 tot 15 meter (van middelpunt tot middelpunt).⁶ Door bijkomende kijkvensters en/of dwarssleuven wordt getracht een dekkingspercentage van 12,5% te bereiken, wat wenselijk is om degelijke uitspraken te doen voor het geheel van het terrein.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Bij het dichten wordt getracht om de originele bodemopbouw opnieuw te bekomen. Voor het grondwerk wordt gebruik gemaakt van een rupskraan met niet-getande kraanbak. Zowel het veldwerk als de

⁶ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.

verwerking en rapportage werden uitgevoerd volgens de methodiek beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.

3.1.2. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

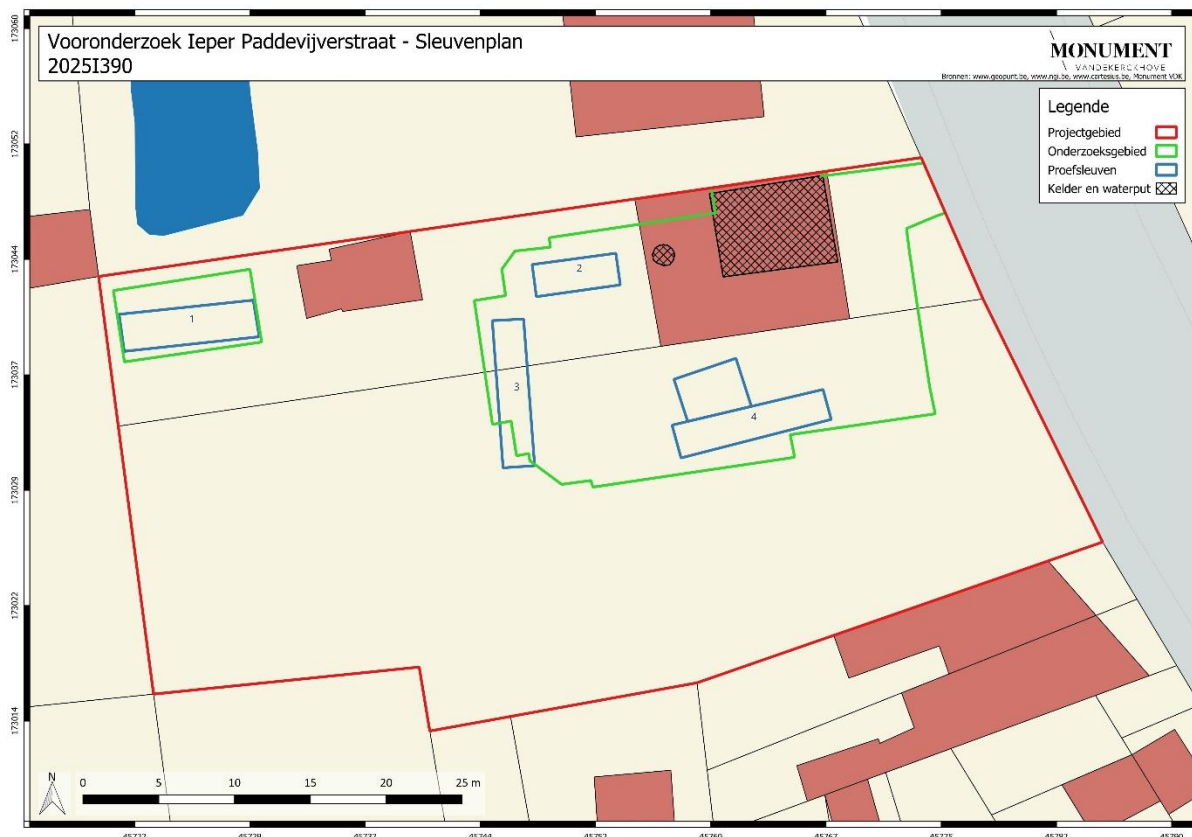
Er werd in totaal 1 proefsleuf uitgegraven met een noord-zuid oriëntatie en 3 proefsleuven met een west-oost oriëntatie. Deze sleuven zijn ca. 2m breed. Vanwege de omstandigheden op het terrein wijken de uitgevoerde sleuven enigszins af van de geplande sleuven zoals vastgelegd in de archeologienota.

- Sleuf 2 werd naar het westen opgeschoven vanwege de aanwezigheid van een waterput en een kelder binnen de contouren van de gesloopte woning (Zie 1.2 Bestaande toestand).
- Sleuven 3 en 4 werden uitgebreid omwille van de duidelijke aanwezigheid van een verkleuring aan het uiteinde van de geplande sleuven. Na uitbreiding bleek het effectief om een archeologisch spoor te gaan.
- Ter hoogte van sleuf 4 werd een kijkvenster aangelegd op de aangetroffen greppel om na te gaan of bijkomende sporen konden worden blootgelegd.

Via de beschreven methodiek werd in totaal 89,21 m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau (zie onderstaande tabel). Dit betekent dat zo'n 17,42% van het beschikbare onderzoeksgebied archeologisch (512 m²) werd getoetst. Dit werd voldoende geacht om een correcte evaluatie te kunnen maken van het archeologisch potentieel van het terrein. Tabel 1 toont de opgelegde oppervlakten per sleuf.

Sleuf	Oppervlakte (m ²)
1	21,87
2	11,82
3	20,16
4 + kijkvenster	35,36
Totaal	89,21
%	17,42

Tabel 1: Oppervlaktes per sleuf.

Figuur 13: Situering proefsleuven binnen het projectgebied op het GRB (© Geopunt).

3.1.3. Gebruikt materiaal

Voor het uitgraven van de proefsleuven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. De archeologische sporen werden proper gemaakt en van een uniek spoornummer voorzien. Vervolgens werden de verschillende sporen ingemeten met een GPS-toestel. Ook de sleufwanden, verstoringen en hoogtes werden door middel van dit toestel geregistreerd. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw, werden verspreid over het terrein 7 wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. Vondsten werden ingezameld per context en per laag. Elk spoor is (voorzien van een schaallat, noordpijl) gefotografeerd. Via het rechtstreeks fotograferen in de database worden de gemaakte foto's automatisch van het vergunningsnummer, het spoor-, zone- en vlaknummer en datum voorzien.

De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurde op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw werd bekomen en de draagkracht van de bodem zoveel mogelijk deze voorafgaand de start van het veldwerk benaderde.

3.1.4. Inbreng specialisten

Tijdens het terreinwerk was er een continue begeleiding door Jensy Herpoel (AMMO) in het kader van CTE. Het verslag van deze CTE-begeleiding werd in bijlage opgenomen. Bij de verwerking werd Bert Mestdagh geconsulteerd voor een analyse en het tekenen van het handgevormd aardewerk. Rosalie Vincent werd eveneens geconsulteerd voor een analyse van het middeleeuws aardewerk.

3.1.5. Organisatie van het proefsleuvenonderzoek

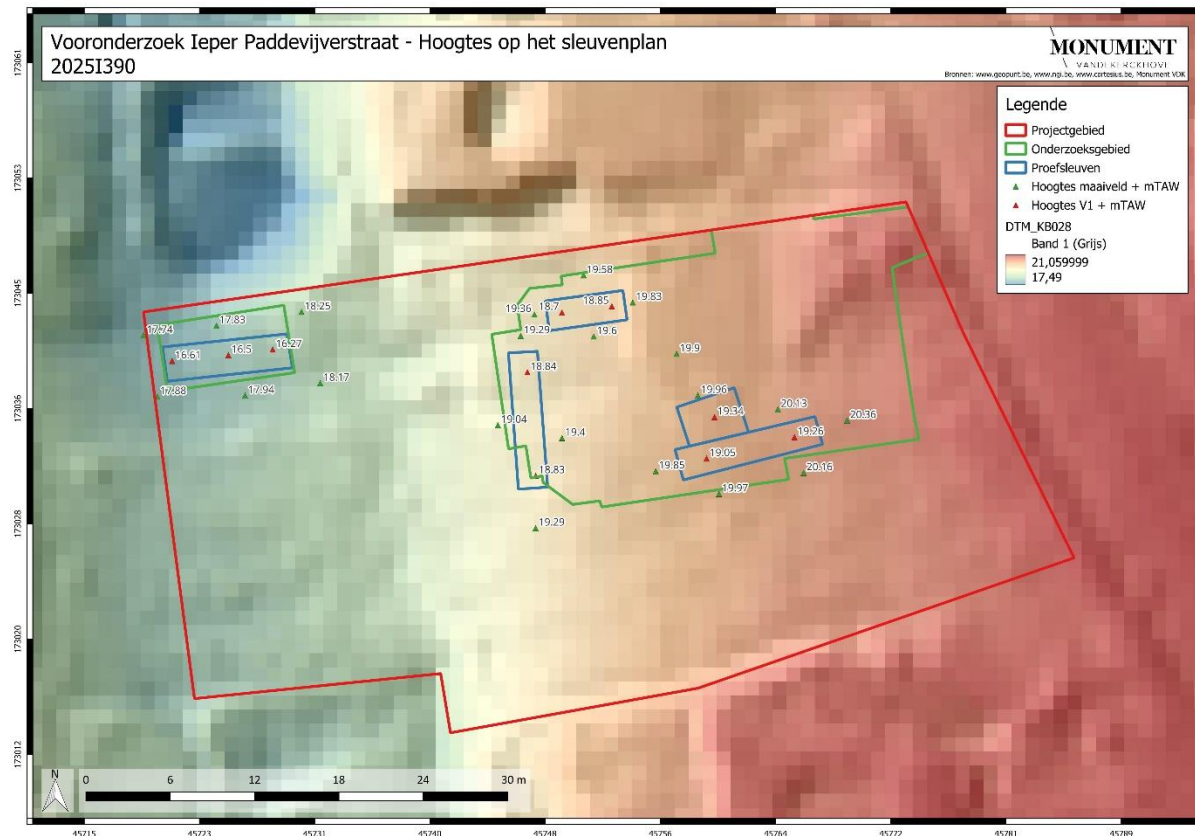
Het terreinwerk werd uitgevoerd op 18 mei 2026 door archeologen Jonas Boulangier en Corneel Deneef. De weersomstandigheden waren wisselvallig, met bewolking en enkele regenbuien.

3.2. Archeologische observaties tijdens het proefsleuvenonderzoek

3.2.1. Stratigrafie

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden de hoogtes op het maaiveld en het archeologisch vlak geregistreerd. Dit geeft aan dat het huidig maaiveld op het terrein een groot hoogteverschil kent. Het terrein helt duidelijk af in westelijke richting, om buiten het projectgebied opnieuw in hoogte toe te nemen. Dit zou verband kunnen houden met een gedempt grachtgedeelte dat deel uitmaakte van de vestingstructuren van Ieper. De opdrachtgever gaf daarnaast aan dat het terrein in het westelijke deel in het verleden door haar grootvader werd genivelleerd om het aanwezige hoogteverschil te verminderen. Op het maaiveld bevindt de hoogste positie zich in het oosten aan sleuf 4 op ca. + 20,36 m TAW. De laagste positie bevindt zich in het oosten aan sleuf 1 op ca. + 17,74 m TAW.

Net als het maaiveld vertoont ook het archeologisch niveau een daling in westelijke richting, met een totaal hoogteverschil van ca. 2,65 m. Het archeologisch niveau varieert van +19,26 m TAW in het oosten tot +16,61 m TAW in het westen. De uitschieters in sleuf 1, met hoogtes van +16,50 m TAW en +16,27 m TAW, werden buiten beschouwing gelaten, aangezien deze metingen werden uitgevoerd ter hoogte van een verstoring en bijgevolg niet representatief zijn voor het archeologisch niveau.

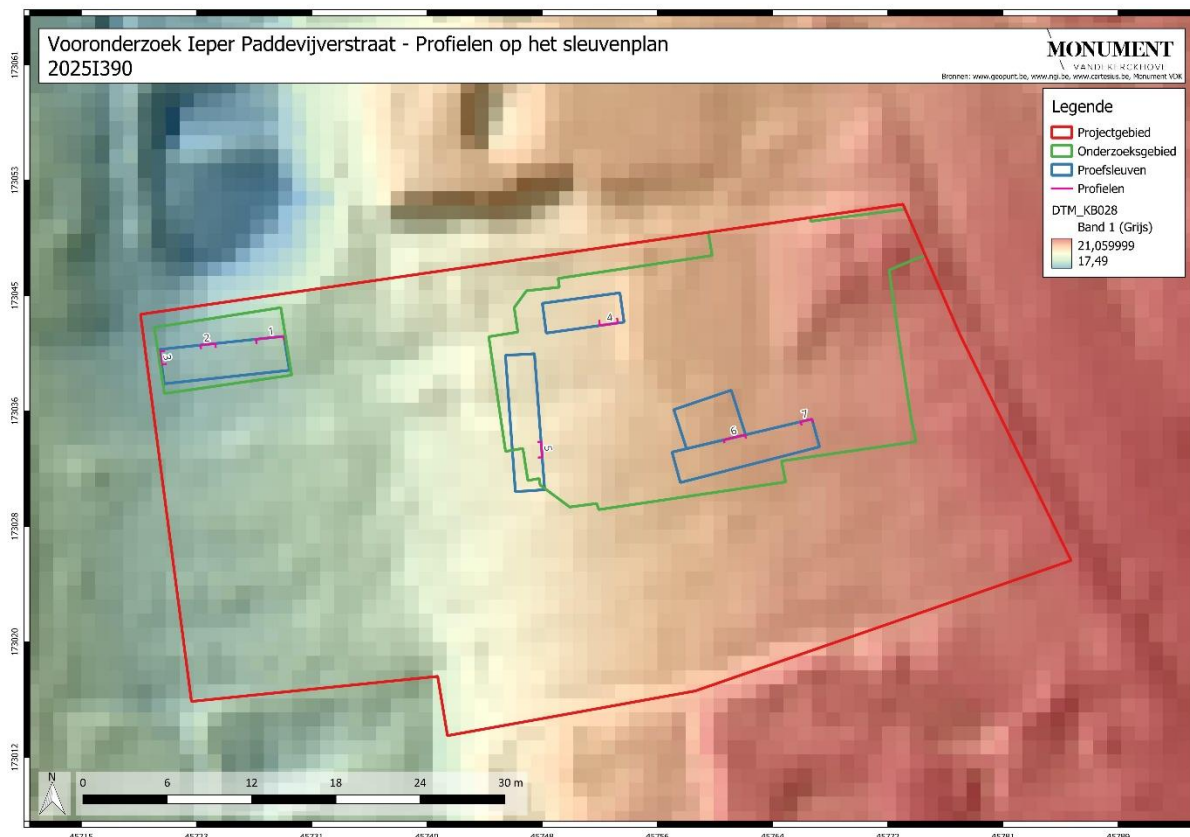
Figuur 14: Situering hoogtes op het sleuvenplan op het DTM (© Geopunt).

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden in totaal 7 bodemprofielen geregistreerd, die een beeld geven van de bodemopbouw binnen het projectgebied. Samenvattend kan worden gesteld dat het oostelijke deel van het terrein een goede bodembewaring kent en een Ap–C bodemopbouw vertoont. In de bovenste horizont werden plaatselijk aanwijzingen voor antropogene activiteiten vastgesteld, maar het archeologisch niveau bleef onaangetast. Het westelijke deel van het terrein toont een ander beeld, met een sterk antropogeen verstoorde bodem tot diep in de moederbodem. Daarnaast is de moederbodem op één locatie gedeeltelijk gereduceerd. De deels gereduceerde bodem kan mogelijk worden verklaard door het bovenliggende antropogene pakket, dat bij het nivelleren van het terrein werd verdicht en zo heeft geleid tot een compacte bodemstructuur.

Een andere mogelijke verklaring voor de sterke antropogene verstoring van de bodem in profielen 1, 2 en 3 in het westelijke deel is dat de sleuf werd aangelegd in een gedeelte van een gracht die deel uitmaakte van de vestingstructuren van de stad Ieper en later werd gedempt. Deze hypothese steunt op de aanwezigheid van antropogeen materiaal in de vulling en op het feit dat de verstoring tussen profielen 1 en 2 nog dieper reikte. Ten oosten van profiel 2, waar de verstoring eveneens dieper doorloopt, kan mogelijk de overgang naar het diepere deel van de gracht worden herkend. Er kon echter geen duidelijk inzicht worden verkregen in de aard en de mogelijke doorsnede van deze gedempte gracht, aangezien bij verdere uitdieping zowel grondwater als in het steengruis opgeslagen water naar boven kwam. Verdere verdieping werd daarom niet als veilig of verantwoord beschouwd. Daarnaast bedraagt de verstoringsdiepte ter hoogte van de geplande werken op deze locatie, met name de aanleg van een wadi, slechts 0,50 m dus kon deze zone voldoende onderzocht en gewaardeerd worden.

Figuur 15: Sleuf 1, gezien vanuit het westen met centraal de verstoring die dieper gaat.

Figuur 16: Situering profielen op het sleuvenplan (© Geopunt).

Van de 7 geplaatste bodemprofielen worden er hieronder 4 besproken die representatief zijn voor de bodemopbouw van het onderzoeksgebied.

- **Profiel 1** werd in het noorden van sleuf 1 geregistreerd en bestaat uit een $\text{^Au} - \text{Cr} - \text{C}$ bodemopbouw. Bovenaan bevindt zich een lemige zandlemige donkerbruin antropogeen verstoorde ^Au -horizont. Op ca. 1,38 m-mv volgt een abrupte en scherpe overgang naar een gereduceerde C-horizont. Deze horizont heeft een blauwe kleur en een lemige textuur. Op ca. 1,58 m-mv bevindt zich een C-horizont met eveneens een lemige textuur en een licht oranje bruine kleur.
- **Profiel 2** werd eveneens in het noorden van sleuf 1 geregistreerd en bestaat uit een $\text{^Au} - \text{C}$ bodemopbouw. Bovenaan bevindt zich een lemige zandlemige donkerbruin antropogeen verstoorde ^Au -horizont. Op ca. 0,88 m-mv volgt een abrupte en sterk schommelende overgang naar een C-horizont. Deze horizont heeft een licht oranje bruine kleur en een lemige textuur. Profiel 3 kent een gelijkaardige bodemopbouw.
- **Profiel 5** werd in het zuiden van sleuf 3 geregistreerd en bestaat uit een $\text{Ap} - \text{C}$ bodemopbouw. Bovenaan bevindt zich een Ap-horizont, gekenmerkt door een donkerbruine zandlemige textuur. De overgang naar de onderliggende C-horizont bevindt zich op ca. 0,25 m-mv diepte en verloopt sterk schommelend als gevolg van bioturbatie. De C-horizont bestaat uit een licht oranjebruine, licht zandlemige textuur. Profiel 4 kent een gelijkaardige bodemopbouw.

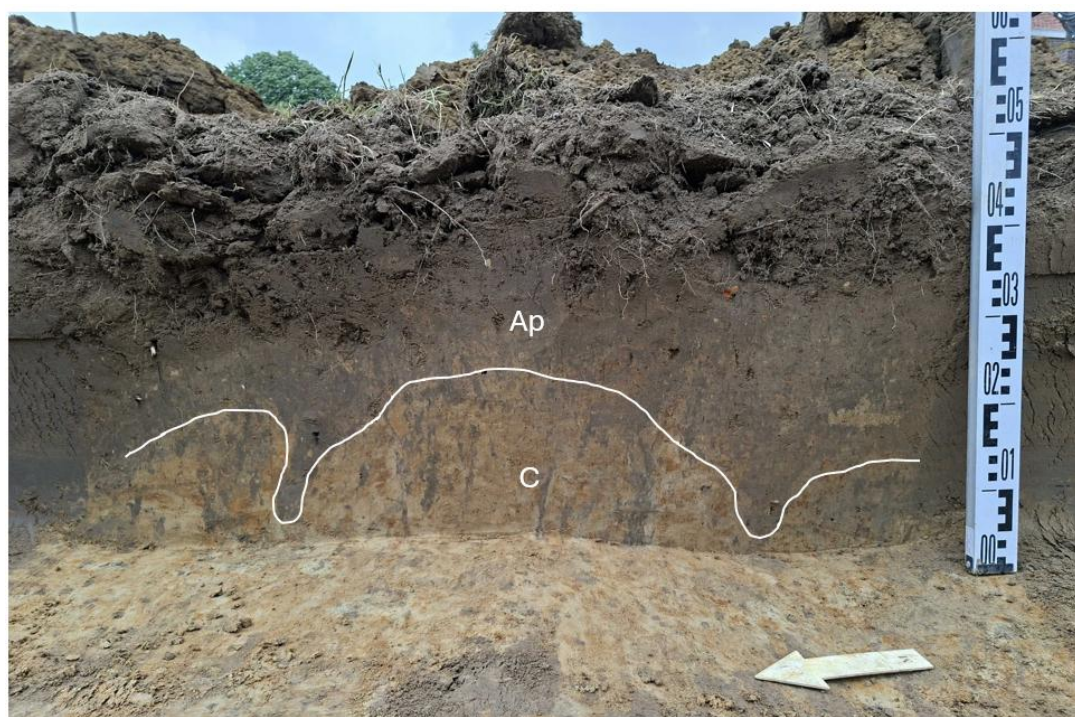
- **Profiel 7** werd in het oosten van sleuf 4 geregistreerd en bestaat uit een Ap – A – C bodemopbouw. Bovenaan bevindt zich een Ap-horizont, gekenmerkt door een donkerbruine zandlemige textuur met daarin enkele baksteenfragmenten. De abrupte overgang naar de onderliggende A-horizont bevindt zich op ca. 0,48 m-mv diepte. Deze horizont heeft eveneens een donkerbruine zandlemige textuur. De overgang naar de C-horizont verloopt geleidelijk en is licht schommelend als gevolg van bioturbatie. De moederbodem heeft een licht zandlemige textuur en een lichtbruin/beige kleur. Profiel 6 kent een gelijkaardige bodemopbouw.

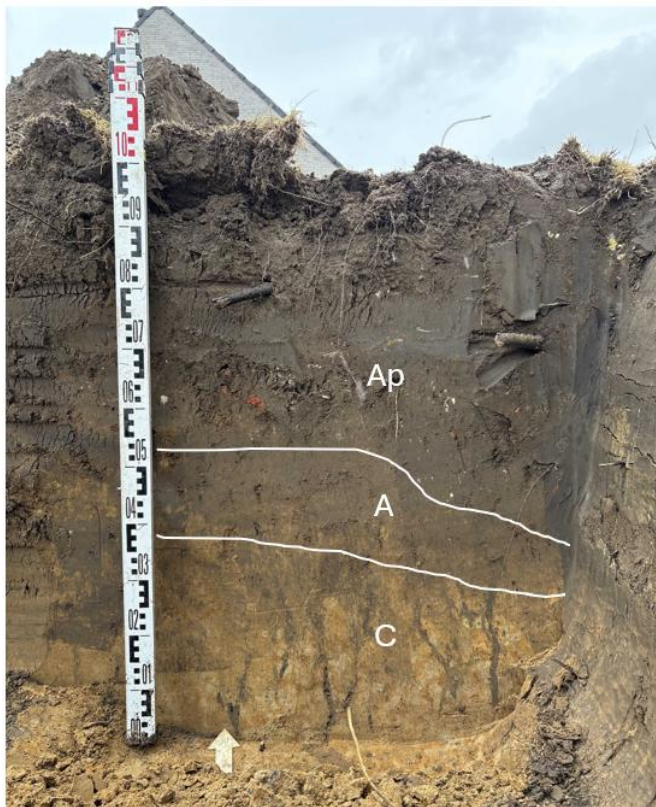
Figuur 17: Profiel 1 in sleuf 1.

Figuur 18: Profiel 2.in sleuf 1.

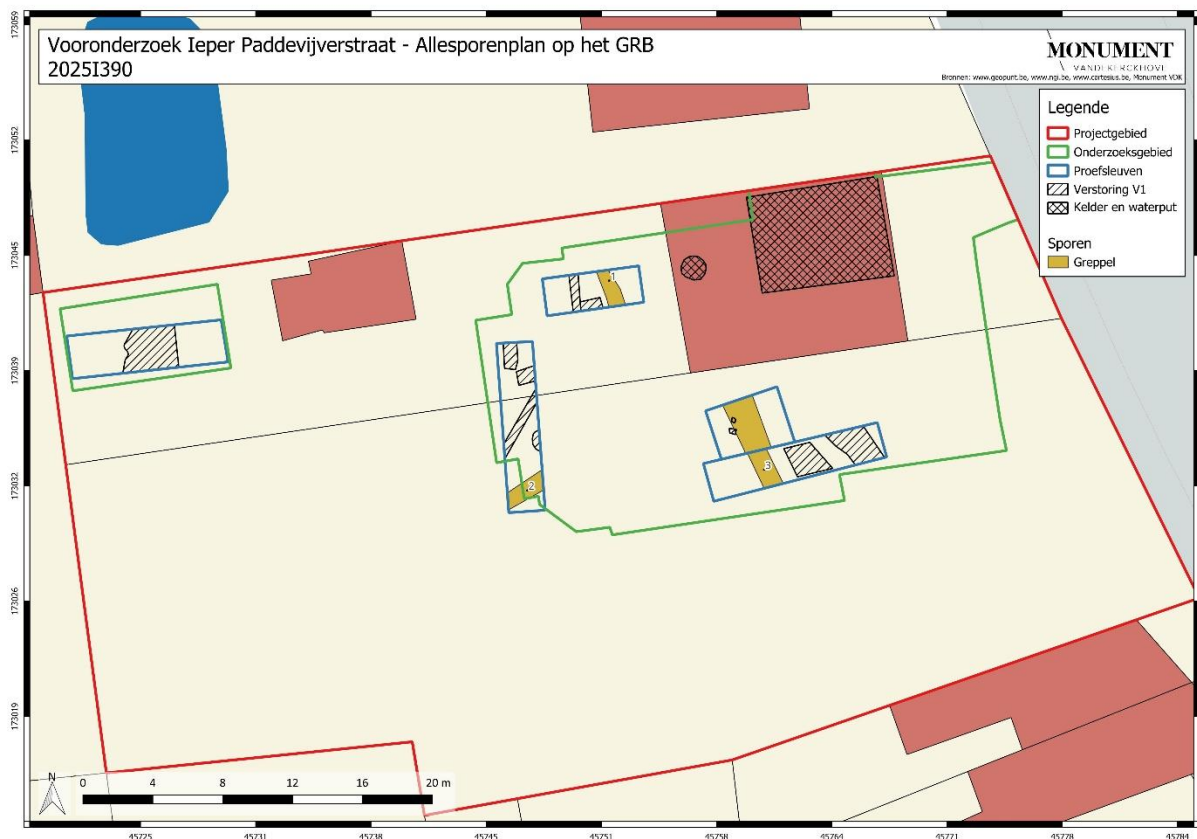
Figuur 19: Profiel 5 in sleuf 3.

Figuur 20: Profiel 7 in sleuf 4.

3.2.2. Sporen en structuren

Tijdens het proefsleuvenonderzoek konden in totaal zo'n 3 grondsporen geregistreerd worden. Het gaat hierbij om 3 greppels. In onderstaande hoofdstukken worden de aangetroffen archeologische sporen besproken.

Figuur 21: Allesporenkaart op het GRB (© Geopunt).

- **Greppel**

In totaal werden 3 greppels aangetroffen.

Greppel S1 werd aangetroffen in sleuf 2 en had een donkerbruin/grijze, licht zandlemige vulling en een lichte noordwest-zuidoost oriëntatie. De breedte bedroeg ca. 0,92 m, maar was zowel in het vlak als in de coupe niet scherp af te lijnen.

Figuur 22: Greppel S1 in sleuf 2.

Figuur 23: Greppel S1 in coupe.

Greppel S2 werd aangetroffen in sleuf 3 en had een donkergrijze licht zandlemige vulling en een zuidwest-noordoost oriëntatie. De breedte bedroeg ca. 0,95 m.

Figuur 24: Greppel S2 in sleuf 3.

Figuur 25: Greppel S3 in coupe.

Greppel S3 werd aangetroffen in sleuf 4 en had een lichtbruine vulling met een donkergrijze kern met heel wat houtskoolspikkels en brokjes in. Er werd een kijkvenster gezet en daarbij werd duidelijk dat de greppel een lichte noordwest-zuidoost oriëntatie heeft en een breedte had van ca. 1,6 m. In coupe werd een gelijkaardige vulling als in het vlak opgemerkt.

Figuur 26: Greppel S3 in sleuf 4 en in het kijkvenster.

Figuur 27: Greppel S3 in coupe.

3.2.3. Vondsten

In totaal werden verschillende vondsten aangetroffen in 3 sporen en 1 vondst bij het aanleggen van sleuf 1. Het gaat om aardewerk, bouwmetaal en glas. In totaal werden er voor de vondsten 6 inventarisnummers uitgeschreven. De inventarislijst kan geraadpleegd worden in bijlage. Daarnaast werd ook 1 stuk CTE aangetroffen, dat niet werd ingezameld en geen inventarisnummer kreeg.

3.2.3.1. Aardewerk

In greppel S1 in sleuf 2 werd een randfragment in grijs aardewerk aangetroffen bij het couperen (INV 2), vermoedelijk afkomstig van drinkgerei. Op basis van de typologische kenmerken kan de scherf worden gedateerd in de late middeleeuwen.

Figuur 28: INV 2, spoor 1.

In greppel S2 in sleuf 3 werd een randfragment grijs aardewerk aangetroffen, vermoedelijk afkomstig van een kogelpot of kom, en een rood geglaazuurde steel, vermoedelijk toebehorend aan een steelpannetje. Beide fragmenten kunnen worden gedateerd in de late middeleeuwen.

Figuur 29: INV 4, spoor 2.

In greppel S3 in sleuf 4 werden bij het aanleggen en het uithalen 67 fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen. Het ensemble weegt 1,242g en bestaat uit 56 wandscherven, 7 randen en 4 bodems.

Het volledig ensemble bestaat uit de scherven van verschillende aardewerkvormen. In totaal zijn minimaal vier individuen herkend. Daartoe behoren verschillende randscherven. Het gaat over het algemeen over korte rechtopstaande randen met een S-vormig profiel. Eén recipiënt

wijkt enigszins af. Dit wordt gekenmerkt door een vrij steil, zwak genikt drieledig profiel (nr. 3). Ook zijn een viertal bodems aanwezig. De opvallendste vondst is afkomstig van een pot of beker uitgevoerd op standvoet (nr. 4). Andere bodems zijn afkomstig van breed uitstaande potten of kommen (bijvoorbeeld nr. 5).

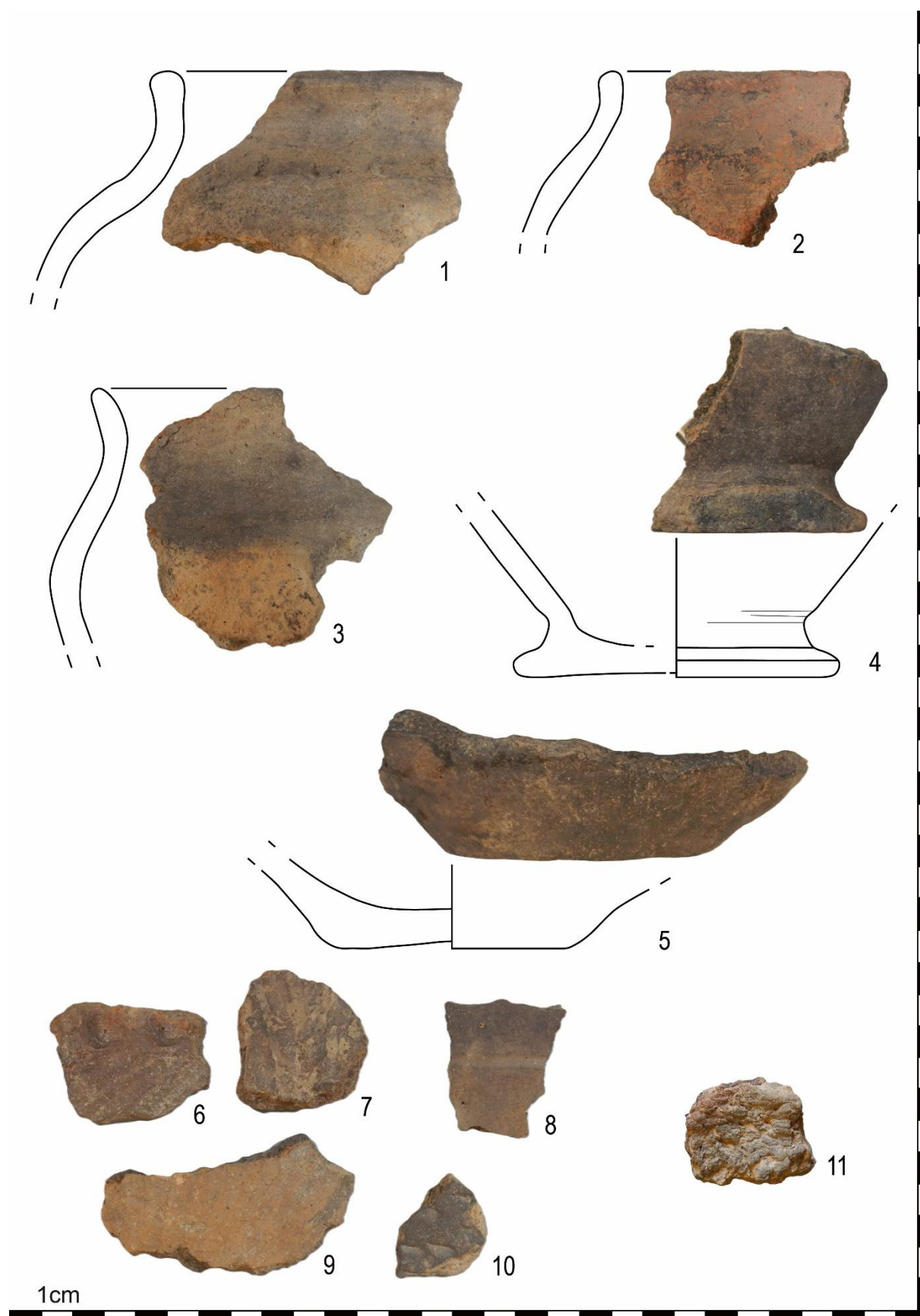
Verschillende scherven zijn voorzien van versiering. Het gaat om ondiep uitgevoerde groeflijnen (nr. 6-9). Eén scherf vertoont mogelijk kamstreken. Omdat die laatste stevig verhit is, kan dit echter niet met zekerheid worden geponeerd. De indrukken zijn onder meer vastgesteld op twee wandscherven. Het gaat om lange, maar smalle indrukken die met een onbekend voorwerp zijn uitgevoerd (nr. 10). Een wandscherf omvat (ronde) vingertopindrukken die op een horizontale band ter hoogte van de schouder waren geplaatst. Een randscherf is voorzien van nagelindrukken die een horizontale band vormen om de schouder (nr. 3).

Een aantal scherven vertoont sporen van verhitting (bijvoorbeeld tekening nr. 2). Eén scherf is zwaar verbrand (nr. 11).

Op basis van de typologische kenmerken van het handgevormd aardewerk, wordt de context gesitueerd in de late ijzertijd, na de vroeg La Tène, ca 3/2de eeuw v.Chr.

Hieronder worden de getekende scherven kort toegelicht:

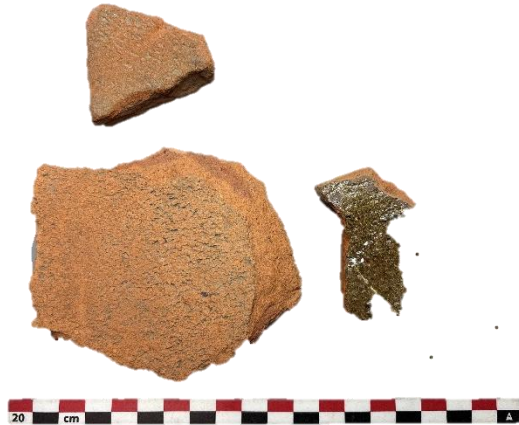
- Nummer 1 is een rand van een bolle pot. De scherf heeft een gegladde hals en een ruwwandige buik. Tussen de gladde en ruwe zone, ter hoogte van de schouder, is er een horizontale band van nagelindrukken. Het baksel betreft een grofkorrelige textuur.
- Nummer 2 is een rand van een pot. De buitenwand is verhit en ruwwandig. Mogelijk zijn er ondiepe vingerindrukken aangebracht ter hoogte van de schouder. Het baksel betreft een grofkorrelige textuur.
- Nummer 3 is een scherf van een vrij steile drieledige pot. Er is een geëffende hals-schouder en een ruwwandig lijkende buik. Er is een zwakke knik, maar een steil profiel.
- Nummer 4 is een bodem met standvoet. De wand is geglad en de bodem is zorgvuldig naar buiten uitgewerkt en rond. De onderkant van de bodemschijf is vlak. Daarnaast is de binnenzijde ruw afgewerkt en betreft het baksel een grofkorrelige textuur. Mogelijk gaat het om een bodem van een gesloten vorm.
- Nummer 5 is de bodem van een holle pot, aangezien het een holle bodem betreft. De wand is rudimentair afgewerkt en ruw.

Figuur 30: INV 6, spoor 3.

3.2.3.2. Bouwmateriaal

In greppel S2 in sleuf 3 werd naast het aardewerk ook drie fragmenten bouwmateriaal aangetroffen bij het couperen. Het betreft fragmenten van tegels en/of dakpannen, waarvan één stuk geglaazuurd is. Deze fragmenten kunnen worden gedateerd in de late middeleeuwen.

Figuur 31: INV 3, spoor 2.

3.2.3.3. Glas

Figuur 32: INV 5.

Bij het aanleggen van sleuf 1 werden twee glazen flesjes in vrijwel perfecte staat aangetroffen. Het betreft een flesje in transparant glas, zonder verdere opschriften, en een bruin flesje. Op dit bruine flesje staat aan de voorzijde “Bovril Limited C333”, met de aanduiding “4 oz” voor de inhoud. Op de onderzijde staat “Bottle Made in England”. Vermoedelijk kan dit flesje worden gelinkt aan de Eerste Wereldoorlog.

3.2.3.4. Metaal

Bij het aanleggen van sleuf 4 werd een Duitse ontsteker van het type HZ 14 aangetroffen. Deze werd niet ingezameld en bevond zich in slechte staat.

Figuur 33: Duitse ontsteker HZ 14 (© AMMO).

3.2.4. Stalen

Tijdens het onderzoek werd één staal genomen.

In spoor 3, een greppel, werd bij het uithalen houtskool aangetroffen in de vulling. Hierop werd een houtskoolstaal (INV 1) genomen, met het oog op een eventuele bijkomende datering van de greppel. Echter gezien de grote hoeveelheid van dateerbaar materiaal wordt dit staal niet weerhouden van verder onderzoek.

3.2.5. Conservatie

Niet van toepassing.

3.2.6. Interpretatie proefsleuvenonderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 3 greppels aangetroffen. Deze sporen werden allen in het oosten van het onderzoeksgebied aangetroffen.

De greppel (S1), aangetroffen in sleuf 2, vertoont een lichte noordwest-zuidoost oriëntatie. Zowel in het vlak als in coupe was geen scherpe aflijning zichtbaar. Tijdens het couperen werd een randfragment grijs aardewerk aangetroffen, vermoedelijk afkomstig van drinkgerei. Op basis van de typologische kenmerken kan deze scherf in de late middeleeuwen worden gedateerd, waardoor ook de greppel vermoedelijk uit deze periode dateert.

Greppel S2, aangetroffen in sleuf 3, heeft een zuidwest-noordoostoriëntatie en vertoonde zowel in het vlak als in coupe een duidelijke aflijning. Tijdens het couperen werden eveneens een randfragment grijs aardewerk aangetroffen, vermoedelijk afkomstig van een kogelpot of kom, evenals een rood geglazuurde steel, vermoedelijk behorend tot een steelpannetje. Beide fragmenten kunnen in de late middeleeuwen worden gedateerd, waardoor ook de greppel aan deze periode kan worden toegeschreven. Hoewel greppels S1 en S2 een gelijkaardige datering vertonen, lijken zij niet tot één greppel te kunnen worden herleid, gelet op verschillen in oriëntatie, kleur, vulling en aflijning. Vermoedelijk gaat het in beide gevallen om afwateringsgreppels en/of perceelsgreppels.

Greppel S3, aangetroffen in sleuf 4, vertoont een lichte noordwest-zuidoost oriëntatie. Bij het aanleggen, couperen en uithalen van het spoor werd een groot aantal fragmenten handgevormd aardewerk gerecupereerd. Op basis van de typologische kenmerken kan dit aardewerk worden gedateerd in de late ijzertijd, meer bepaald na de vroeg-La Tèneperiode (ca. 3de–2de eeuw v.Chr.). De aanzienlijke hoeveelheid aangetroffen materiaal doet zich vermoeden dat er bewoningstructuren of een andere activiteit in de buurt moet zijn geweest. Mogelijk gaat het om een deel van een enclos uit de late ijzertijd, al kan evenzeer worden gedacht aan een erfgreppel of een systeem van erfgreppels, die onderdeel zijn van een ferme indigène.

De sleuf in het westen, sleuf 1, was sterk antropogeen verstoord tot diep in de moederbodem. Daarnaast is de moederbodem op één locatie gedeeltelijk gereduceerd. De deels gereduceerde bodem kan mogelijk worden verklaard door het bovenliggende antropogene pakket, dat bij het nivelleren van het terrein werd verdicht en zo heeft geleid tot een compacte bodemstructuur. Een andere verklaring voor deze verstoring is de mogelijke aanwezigheid van een gedempte gracht van de vestingstructuren van de stad Ieper. Er kon echter geen duidelijk inzicht worden verkregen in de aard en de mogelijke doorsnede van deze gedempte gracht, aangezien bij verdere uitdieping zowel grondwater als in het steengruis opgeslagen water naar boven kwam. Verdere verdieping werd daarom niet als veilig of verantwoord beschouwd.

Wanneer historische kaarten, zoals de Massekaart (1729–1730) en de Ferrariskaart (1777), worden geraadpleegd, situeert de westelijke sleuf zich in of naast een gracht, die deel uitmaakt van de vestingstructuren van de stad Ieper. Bij de interpretatie van deze kaarten dient echter rekening te worden gehouden met mogelijke afwijkingen ten gevolge van de georeferentie, aangezien ook de oostelijke sleuven op deze kaarten binnen de gracht worden geprojecteerd. Andere topografische kaarten uit het einde van de 18de en het begin van de 19de eeuw situeren de westelijke sleuf eveneens in of naast een gracht. Voor de aangetroffen greppels konden geen duidelijke overeenkomsten met historische kaarten worden vastgesteld.

De aangetroffen Duitse ontsteker wijst nog eens op het Eerste Wereldoorlog verleden van Ieper en de zware beschietingen dat de stad heeft moeten ondergaan. Het bruine glazen flesje van het merk “Bovril”, aangetroffen bij het aanleggen van sleuf 1, wijst eveneens op het Eerste Wereldoorlog verleden en de aanwezigheid van Britse troepen in de stad.

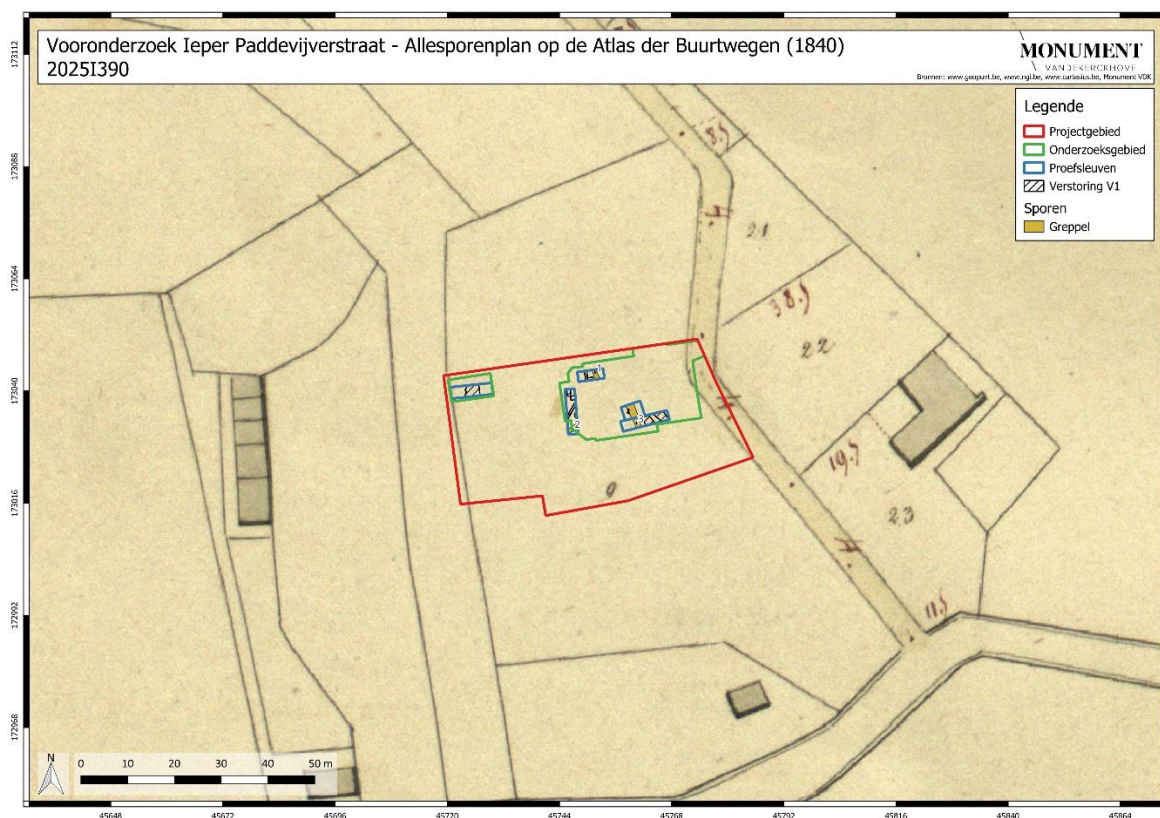
Samengevat werd binnen het projectgebied een archeologische site aangetroffen met één greppel uit de late ijzertijd, meer bepaald na de vroeg-La Tèneperiode (ca. 3de–2de eeuw v.Chr.), en twee greppels uit de late middeleeuwen. Hiernaast werd mogelijk ook de gracht die deel uitmaakte van de vestingstructuren van de stad Ieper aangesneden, de beperkte oppervlakte en diepte (zowel van de geplande werken als de praktische uitvoering in functie van veilig werken) maakt een uitgebreide interpretatie onmogelijk. Een Duitse ontsteker en een vondst wijzen hiernaast eveneens op het Eerste Wereldoorlog verleden.

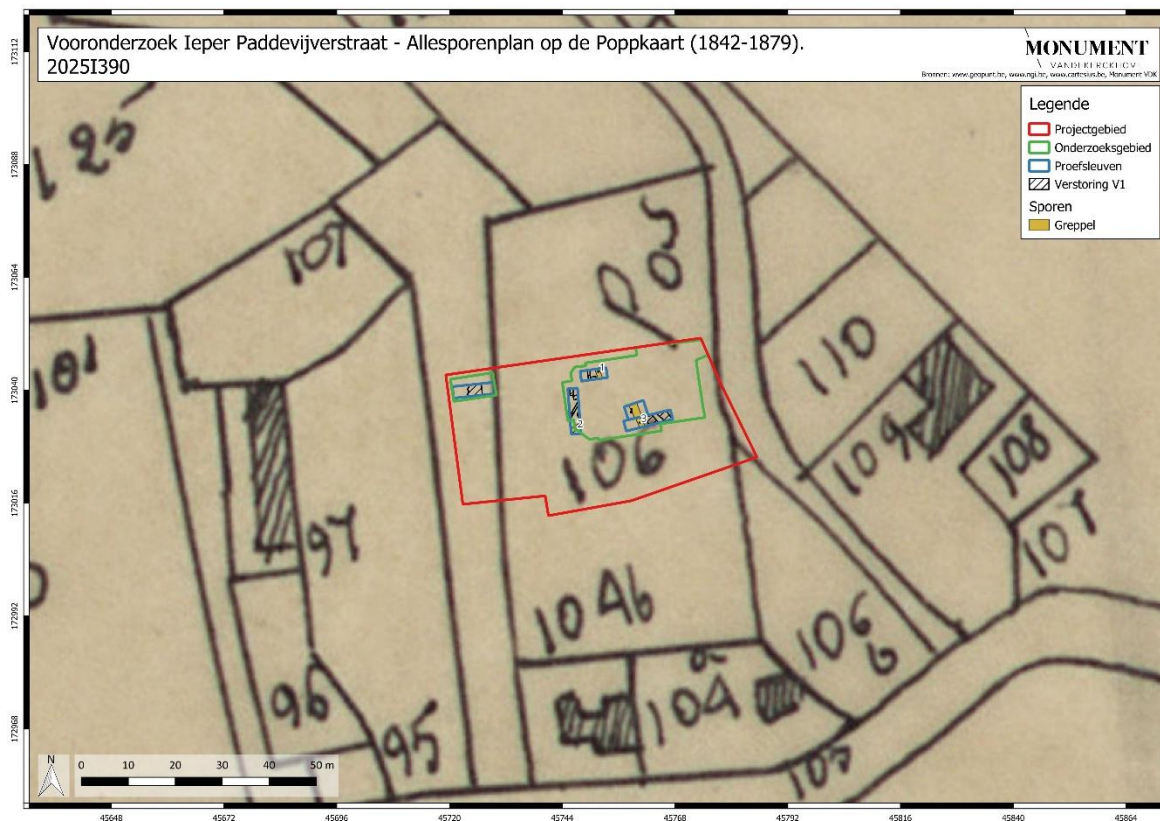
Figuur 34: Sporenplan op de Massekaart (© Geopunt).

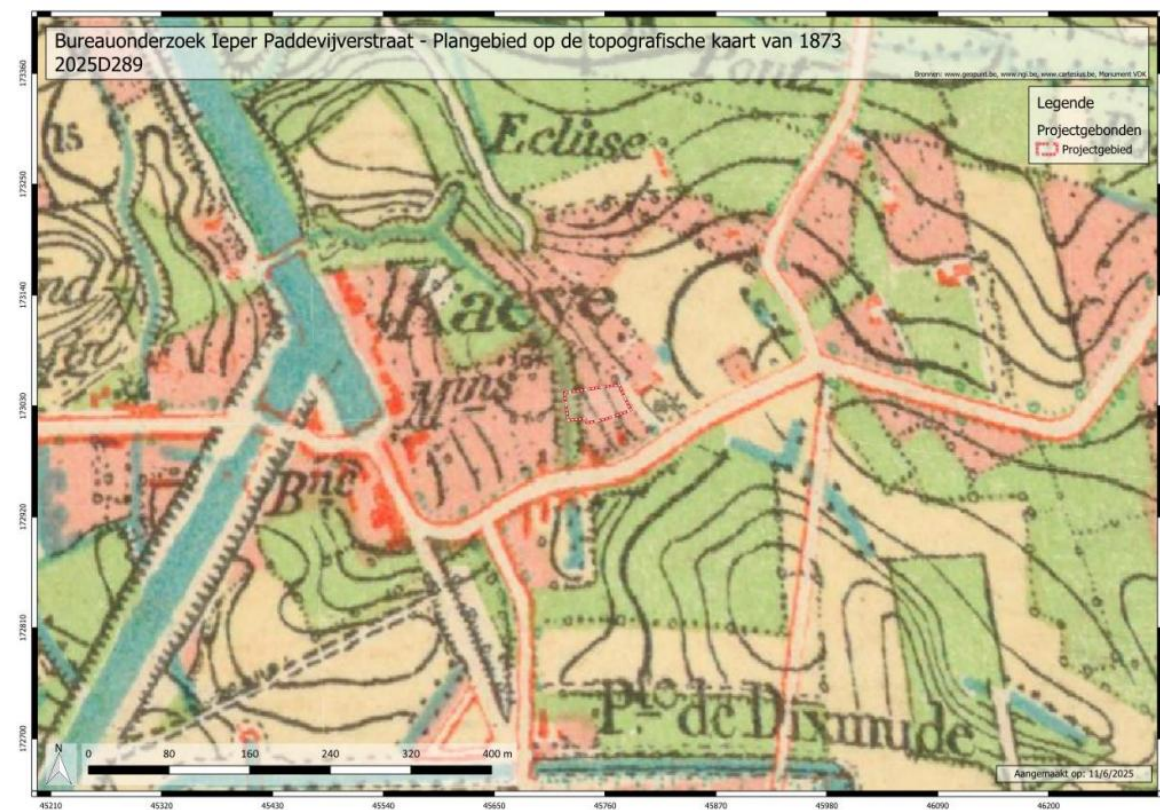
Figuur 35: Sporenplan op de Ferrariskaart (© Geopunt).

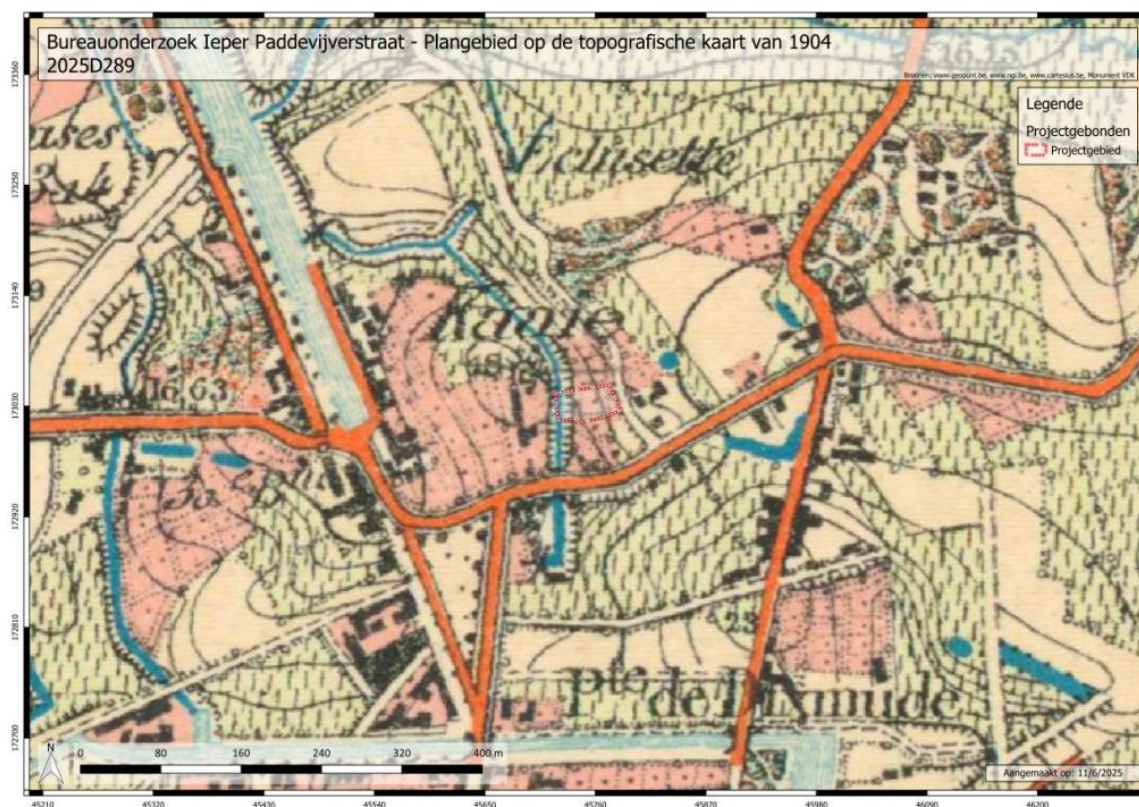
Figuur 36: Sporenplan op de Atlas der Buurtwegen (© Geopunt).

Figuur 37: Sporenplan op de Poppkaart (© Geopunt).

Figuur 38: Plangebied op de Topografische kaart van 1873, waarbij de westelijke zone van het projectgebied duidelijk op de rand van/in een gracht ligt (©Devalckeneer L. et al., p.43, fig. 38, 2025).

Figuur 39: Plangebied op de Topografische kaart van 1904, waarbij de westelijke zone van het projectgebied duidelijk op de rand van/in een gracht ligt (©Devalckeneer L. et al., p.43, fig. 39, 2025).

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

Na het bureauonderzoek werden verschillende onderzoeksvragen geformuleerd.⁷ Hieronder worden deze hernomen en van een antwoord voorzien.

- Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein? Komt deze overeen met de gekarteerde bodemtypes op de bodemkaart?

Voor het overgrote deel van het terrein staat op de bodemkaart een OB-eenheid gekarteerd. Enkel in het oostelijke deel is een Lep(o)-bodem aangeduid. Deze Lep(o)-bodem wordt omschreven als een natte, sterk gleyige zandleembodem met reductiehorizont, zonder profielontwikkeling en met duidelijke antropogene invloed. Het betreft een hydromorfe, alluviale bodem die grijs van kleur is en roestverschijnselen vertoont; en vanaf ca. 0,80 m onder het maaiveld is blauwgrijs reductiemateriaal te zien.

Deze beschrijving komt echter niet volledig overeen met de vaststellingen op het terrein. Zo werd voornamelijk een donkerbruine bodemkleur vastgesteld in plaats van grijs, en werd geen algemeen voorkomen van blauwgrijs reductiemateriaal waargenomen. Enkel in het westelijke deel werd dit op één locatie vastgesteld, waarbij dit eerder lijkt te kunnen worden verklaard door bodemcompactie en verdichting dan door een natuurlijke reductiehorizont. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de bodemopbouw wordt verwezen naar hoofdstuk 3.2.1.

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem (beschrijving + duiding)?

Het oostelijke deel van het terrein vertoont een Ap-(A)-C-bodemopbouw, terwijl in het westelijke deel een ^Au-(Cr)-C-profiel wordt waargenomen. Voor een gedetailleerde beschrijving van de horizonten wordt verwezen naar hoofdstuk 3.2.1.

- Is er een intacte bodem aanwezig? Hiermee wordt een bodemopbouw bedoeld die door recente activiteiten niet zo sterk afgetopt of vergraven is dat alle archeologisch relevante lagen verdwenen zijn.

Het oostelijke deel van het terrein kent een goede bodembewaring. In de bovenste horizont werden plaatselijk aanwijzingen voor antropogene activiteiten vastgesteld, maar het archeologisch niveau bleef onaangetast. Het westelijke deel van het terrein toont een ander beeld, met een sterk antropogeen verstoorde bodem, die tot diep in de moederbodem reikt.

⁷ Devalckeneer L. et al., 2025b.

- Is er een begraven bodem aanwezig? Zo ja: wat is de dikte ervan?

Er is geen begraven bodem aanwezig binnen het onderzoeksgebied.

- Is er sprake van colluvium?

Er is geen sprake van colluvium binnen het onderzoeksgebied.

- Heeft de huidige bebouwing een verstoring van de bodem meegebracht? Zo ja: in welke mate?

Binnen de contouren van de voormalige woning zijn een waterput en een kelder aangetroffen, die de ondergrond ter plaatse volledig hebben verstoord. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar hoofdstukken 1.2 en 3.2.1.

- Zijn er zones aanwezig die interessant konden zijn voor de prehistorische mens?

Niet van toepassing.

- Is er een archeologisch niveau aanwezig en op welke diepte bevindt zich dit?

Het archeologisch niveau vertoont, in overeenstemming met de topografie van het terrein, een daling in westelijke richting met een totaal hoogteverschil van ca. 2,65 m. Het niveau varieert daarbij van +19,26 m TAW in het oosten tot +16,61 m TAW in het westen.

- Kan de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied worden uitgesloten?

Neen, er werden binnen het projectgebied drie archeologische relevante sporen (greppels) aangetroffen met dateerbaar vondstmateriaal, waardoor kan worden gesproken van een archeologische site.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Zijn deze te linken aan de voormalige stadsvestingen van Ieper?

Er werden 3 sporen in de vorm van greppels aangetroffen, die niet konden worden gelinkt aan de voormalige stadsvestingen van Ieper. Wel was de sleuf in het westen sterk antropogeen verstoord tot diep in de moederbodem. Daarnaast was de moederbodem op één locatie gedeeltelijk gereduceerd. De deels gereduceerde bodem kan mogelijk worden verklaard door het bovenliggende antropogene pakket, dat bij het nivelleren van het terrein werd verdicht en zo heeft geleid tot een compacte bodemstructuur. Een andere verklaring voor deze verstoring is de mogelijke aanwezigheid van een gedempte gracht van de vestingstructuren van de stad Ieper. Er kon echter geen duidelijk inzicht worden verkregen in de aard en de mogelijke doorsnede van deze gedempte gracht, aangezien bij verdere uitdieping zowel

grondwater als in het steengruis opgeslagen water naar boven kwam. Verdere verdieping werd daarom niet als veilig of verantwoord beschouwd.

- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

De aangetroffen sporen zijn matig tot goed bewaard.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Greppels S1 en S2 vertonen op basis van het aangetroffen aardewerk een gelijkaardige datering, maar lijken niet te kunnen worden herleid tot één greppel, gelet op verschillen in oriëntatie, kleur, vulling en aflijning. Vermoedelijk gaat het om afwateringsgreppels en/of perceelsgreppels.

Greppel S3 bevatte een aanzienlijke hoeveelheid handgevormd aardewerk, wat doet vermoeden dat er bewoningstructuren of een andere activiteit in de buurt moet zijn geweest, waar de greppel deel van uitmaakte. Mogelijk gaat het om een deel van een enclos uit de late ijzertijd, al kan evenzeer worden gedacht aan een erfgreppel of een systeem van erfgreppels, die onderdeel zijn van een ferme indigène.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De sporen behoren tot meerdere periodes. Greppels S1 en S2 kunnen op basis van het aangetroffen vondstmateriaal worden gedateerd in de late middeleeuwen. Greppel S3 kan op basis van het aangetroffen handgevormd aardewerk worden gesitueerd in de late ijzertijd, na de vroeg la Tène periode, in de 3/2de eeuw v.Chr.

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?

Niet van toepassing.

- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

De aangetroffen greppels situeren zich zowel dwars op, als parallel aan de natuurlijke helling. Ze kunnen bijgevolg worden geïnterpreteerd als afwaterings- en/of perceelsgreppels.

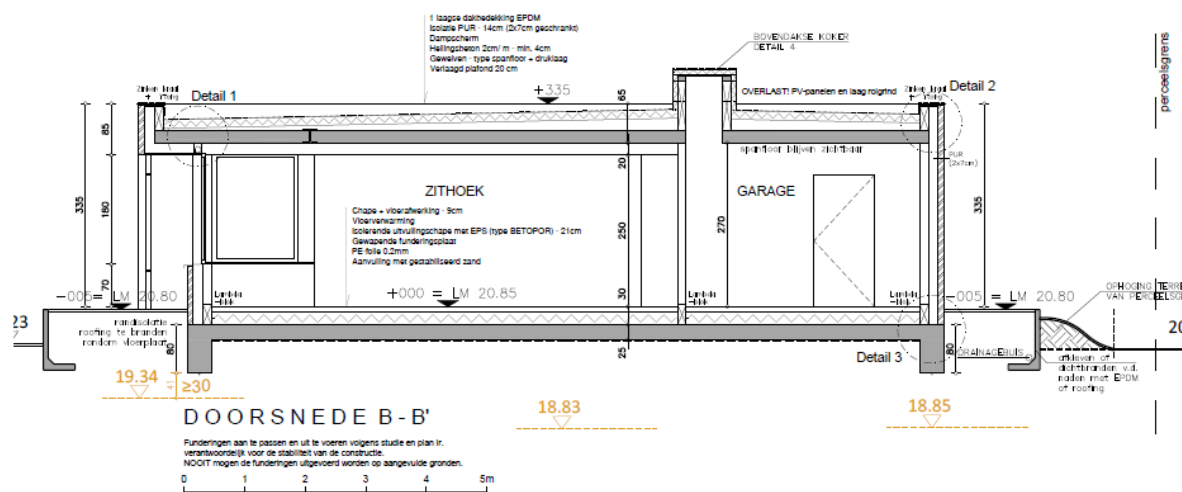
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?

Ja, er is een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied. Echter, deze situeert zich pas vanaf ca. +18.85 m TAW (S1), + 18.83m TAW (S2) en +19.34 m TAW (S3). Ook ter hoogte van de geplande wadi waar mogelijk archeologische lagen van een gracht die deel uitmaakte van de vestingstructuren van de stad Ieper aangesneden kan een behoud in situ gegarandeerd worden. Het archeologisch niveau bevindt zich op ca. 1,2m -mv, terwijl de geplande werken hier reiken tot 50cm-

mv (+ 30cm buffer). De geplande werken bevinden zich hoger waardoor een in situ bewaring van het archeologisch vlak gegarandeerd kan worden (zie verder).

- Welke zijn de verder te nemen maatregelen in functie van de geplande werken?

Het onderzoek bevestigt dat er binnen het projectgebied sporen werden aangetroffen die relevant zijn voor de archeologische kennis van de stad Ieper en zijn omgeving. Echter, deze bevindt zich dieper dan de geplande verstoringsdiepte, aangezien het merendeel van de ingrepen in ophoging zal plaatsvinden, wordt het archeologisch niveau echter niet verstoord, buffer van 0,20 m/0,30 m inclusief. Hetzelfde geldt voor de wadi, waarvoor de verstoringsdiepte beperkt blijft tot slechts 0,50 m. Ter hoogte van de regenwaterputten werden bovendien geen archeologische sporen aangetroffen, waardoor de plaatselijke totale verstoring van het archeologisch vlak geen bezwaar vormt.

Figuur 40: Doorsnede van de geplande werken met in het oranje de + m TAW van de aangetroffen greppels (© Initiatiefnemer).

Gezien bewaring *in situ* voor de relevante archeologische sporen bijgevolg mogelijk is (incl. buffer), wordt in functie van de geplande werken geen verder onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving aanbevolen.

Voor meer informatie wordt verwezen naar het programma van Maatregelen.

4. ARCHEOLOGISCHE INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED

4.1. Algemeen interpretatie van het projectgebied

Op basis van de bureaustudie en het proefsleuvenonderzoek kan een uitgebreide archeologische interpretatie worden opgemaakt voor het projectgebied.

Het projectgebied heeft een totale oppervlakte van ca. 1.780 m², waarbij het onderzoeksgebied 512 m² bedraagt en zich bevindt in een archeologische zone. Aan de oostzijde wordt het terrein begrensd door de Paddevijverstraat. Op ongeveer 60 meter ten zuiden van het terrein bevindt zich de Brugseweg. In het noorden en westen grenst het projectgebied aan de tuinen van aangrenzende woningen. Op ca. 185 m ten westen van het projectgebied bevindt zich het kanaal Ieper-IJzer. Daarnaast liggen de Hoge Wieltjesgracht en het historische stadscentrum van Ieper op ongeveer 300 m ten noorden van het projectgebied. Tot voor kort was het terrein ingericht met een woning (124 m²), een achterliggende tuinberging (32 m²) en een omliggende tuin. Het projectgebied kent een groot hoogteverschil met een daling in westelijke richting in de richting van het dal van de Ieperlee, om buiten het projectgebied opnieuw in hoogte toe te nemen. Dit zou verband kunnen houden met een gedempt grachtgedeelte dat deel uitmaakte van de vestingstructuren. Het terrein heeft een hoogte variërend tussen ca. + 20,36 m TAW en ca. + 17,74 m TAW. In het oosten van het projectgebied is de bodem gekarteerd als Lep(o): een natte, sterk gleyige zandleembodem met reductiehorizont, zonder profielontwikkeling en met duidelijke antropogene invloed. Deze beschrijving komt echter niet volledig overeen met de vaststellingen op het terrein, aangezien er geen reductiehorizont werd aangetroffen. Het overige deel van het terrein is gekarteerd als OB (bebouwde zone).

Er diende geen landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden, maar de bodemopbouw werd wel geregistreerd tijdens het proefsleuvenonderzoek. Samenvattend kan worden gesteld dat het oostelijke deel van het terrein een goede bodembewaring kent en een Ap-(A)-C bodemopbouw vertoont. In de bovenste horizont werden plaatselijk aanwijzingen voor antropogene activiteiten vastgesteld, maar het archeologisch niveau bleef onaangetast. Het westelijke deel van het terrein toont een ander beeld, met een sterk antropogeen verstoorde bodem tot diep in de moederbodem.

Greppels S1 en S2 vertonen op basis van het aangetroffen aardewerk een gelijkaardige datering in de late middeleeuwen, maar kunnen niet tot éénzelfde greppel worden herleid gezien verschillen in oriëntatie, kleur, vulling en aflijning. Vermoedelijk betreft het afwaterings- en/of perceelsgreppels.

Greppel S3 bevatte een aanzienlijke hoeveelheid handgevormd aardewerk, waardoor deze greppel kan worden gedateerd in de late ijzertijd, meer bepaald na de vroeg-La Tèneperiode (ca. 3de–2de eeuw v.Chr.). De grote hoeveelheid vondstmateriaal doet vermoeden dat zich in

de nabijheid bewoningsstructuren of andere activiteiten bevonden waarvan de greppel deel uitmaakte. Mogelijk betreft het een deel van een enclos uit de late ijzertijd, al kan ook worden gedacht aan een erfgreppel of een systeem van erfgreppels onderdeel van een ferme indigène.

De sleuf in het westen, sleuf 1, was sterk antropogeen verstoord tot diep in de moederbodem. Daarnaast is de moederbodem op één locatie gedeeltelijk gereduceerd. De deels gereduceerde bodem kan mogelijk worden verklaard door het bovenliggende antropogene pakket, dat bij het nivelleren van het terrein werd verdicht en zo heeft geleid tot een compacte bodemstructuur. Een andere verklaring voor deze verstoring is de mogelijke aanwezigheid van een gedempte gracht van de vestingstructuren van de stad Ieper. Er kon echter geen duidelijk inzicht worden verkregen in de aard en de mogelijke doorsnede van deze gedempte gracht, aangezien bij verdere uitdieping zowel grondwater als in het steengruis opgeslagen water naar boven kwam. Op historische kaarten situeert dit gedeelte van het projectgebied zich in of naast een gracht, die deel uitmaakt van de vestingstructuren van de stad Ieper. Bij de interpretatie van deze kaarten dient echter rekening te worden gehouden met mogelijke afwijkingen ten gevolge van de georeferentie, aangezien soms ook de oostelijke sleuven op deze kaarten binnen de gracht worden geprojecteerd.

De aangetroffen Duitse ontsteker zet het Eerste Wereldoorlog verleden van Ieper en de zware beschietingen dat de stad heeft moeten ondergaan nog eens in de verf. Net zoals het glazen flesje van het merk “Bovril”, aangetroffen bij het aanleggen van sleuf 1, verwijzend naar de aanwezigheid van Britse troepen in de stad tijdens de Grote Oorlog.

Binnen de contouren van het onderzoeksgebied werd een archeologische site aangetroffen.

4.2. Confrontatie observaties met het bureauonderzoek

Aanvankelijk kon de bureaustudie een archeologische site niet bevestigen of uitsluiten. Daarom werd een archeologisch uitgesteld traject opgestart in de vorm van een proefputtenonderzoek, om de bodemopbouw, het archeologisch potentieel en de eventuele bodemverstoring in te schatten. Het proefsleuvenonderzoek bevestigde de aanwezigheid van een archeologische site, waarbij een greppel met een aanzienlijke hoeveelheid handgevormd aardewerk werd aangetroffen uit de late ijzertijd, meer bepaald na de vroeg-La Tèneperiode (ca. 3de–2de eeuw v.Chr.). Het betreft vermoedelijk een deel van een enclos uit de late ijzertijd, al kan ook worden gedacht aan een erfgreppel of een systeem van erfgreppels, onderdeel uitmakend van een ferme indigène. Daarnaast werden 2 greppels uit de late middeleeuwen aangetroffen, vermoedelijk gaat het hier om afwateringsgreppels en/of perceelsgreppels.

4.3. Afweging verder archeologisch onderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd de mogelijke rand van een bewoningssite aangetroffen. Greppel S3 bevatte een aanzienlijke hoeveelheid handgevormd aardewerk uit de late ijzertijd, meer bepaald na de vroeg-La Tèneperiode (ca. 3de–2de eeuw v.Chr.). Het betreft vermoedelijk een deel van een enclos uit de late ijzertijd, al kan ook worden gedacht aan een erfgreppel of een systeem van erfgreppels, onderdeel uitmakend van een ferme indigène. Daarnaast werden ook nog 2 greppels uit de late middeleeuwen aangetroffen, vermoedelijk gaat het hier om afwateringsgreppels en/of perceelsgreppels. Hiernaast werd mogelijk ook de gracht die deel uitmaakte van de vestingstructuren van de stad Ieper aangesneden, de beperkte oppervlakte en diepte (zowel van de geplande werken als de praktische uitvoering in functie van veilig werken) maakt een uitgebreide interpretatie onmogelijk. Een Duitse ontsteker en een vondst wijzen hiernaast eveneens op het Eerste Wereldoorlog verleden.

De aangetroffen greppel uit de late ijzertijd, evenals de laatmiddeleeuwse greppels, bevinden zich echter onder de geplande verstoringsdiepte. Aangezien het merendeel van de voorziene ingrepen in ophoging zal plaatsvinden, wordt het archeologisch niveau niet verstoord.

Omdat behoud in situ van de relevante archeologische sporen mogelijk is, wordt in functie van de geplande werken geen bijkomend archeologisch onderzoek in de vorm van een opgraving aanbevolen.

5. SAMENVATTING

Naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen te Ieper Paddevijverstraat, werd een archeologisch traject opgestart. Dit bestond aanvankelijk uit een bureaustudie (2025D289, ID 34620)⁸. Op basis van beschikbare gegevens werd het archeologisch potentieel van het terrein onderzocht. Omdat de aan- of afwezigheid van een archeologische site in de ondergrond onvoldoende achterhaald kon worden, werd overgegaan tot een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven.

Het proefsleuvenonderzoek (2025I390), uitgevoerd door het uitgraven van 4 proefsleuven en een kijkvenster, bracht 3 sporen aan het licht die toebehoren tot 3 greppels. Greppel S3 bevatte een aanzienlijke hoeveelheid handgevormd aardewerk uit de late ijzertijd, meer bepaald na de vroeg-La Tèneperiode (ca. 3de–2de eeuw v.Chr.). Het betreft vermoedelijk een deel van een enclos uit de late ijzertijd, al kan ook worden gedacht aan een erfgreppel of een systeem van erfgreppels, onderdeel uitmakend van een ferme indigène. Daarnaast werden ook nog 2 greppels uit de late middeleeuwen aangetroffen, vermoedelijk gaat het hier om afwateringsgreppels en/of perceelsgreppels.

De sleuf in het westen, sleuf 1, was sterk antropogeen verstoord tot diep in de moederbodem. Daarnaast is de moederbodem op één locatie gedeeltelijk gereduceerd. De deels gereduceerde bodem kan mogelijk worden verklaard door het bovenliggende antropogene pakket, dat bij het nivelleren van het terrein werd verdicht en zo heeft geleid tot een compacte bodemstructuur. Een andere verklaring voor deze verstoring is de mogelijke aanwezigheid van een gedempte gracht van de vestingstructuren van de stad Ieper. Er kon echter geen duidelijk inzicht worden verkregen in de aard en de mogelijke doorsnede van deze gedempte gracht, aangezien bij verdere uitdieping zowel grondwater als in het steengruis opgeslagen water naar boven kwam. Op historische kaarten situeert dit gedeelte van het projectgebied zich in of naast een gracht, die deel uitmaakt van de vestingstructuren van de stad Ieper. Bij de interpretatie van deze kaarten dient echter rekening te worden gehouden met mogelijke afwijkingen ten gevolge van de georeferentie, aangezien soms ook de oostelijke sleuven op deze kaarten binnen de gracht worden geprojecteerd.

De aangetroffen Duitse ontsteker zet het Eerste Wereldoorlog verleden van Ieper en de zware beschietingen dat de stad heeft moeten ondergaan nog eens in de verf. Net zoals het glazen flesje van het merk “Bovril”, aangetroffen bij het aanleggen van sleuf 1, verwijzend naar de aanwezigheid van Britse troepen in de stad tijdens de Grote Oorlog.

Het proefsleuvenonderzoek bracht een archeologische site aan het licht. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd de mogelijke rand van een bewoningssite aangetroffen. Greppel

⁸ Devalckeneer L. et al., 2025a.

S3 bevatte een aanzienlijke hoeveelheid handgevormd aardewerk uit de late ijzertijd, meer bepaald na de vroeg-La Tèneperiode (ca. 3de–2de eeuw v.Chr.). Het betreft vermoedelijk een deel van een enclos uit de late ijzertijd, al kan ook worden gedacht aan een erfgreppel of een systeem van erfgreppels, onderdeel uitmakend van een ferme indigène. Daarnaast werden ook nog 2 greppels uit de late middeleeuwen aangetroffen, vermoedelijk gaat het hier om afwateringsgreppels en/of perceelsgreppels. Hiernaast werd mogelijk ook de gracht die deel uitmaakte van de vestingstructuren van de stad Ieper aangesneden, de beperkte oppervlakte en diepte (zowel van de geplande werken als de praktische uitvoering in functie van veilig werken) maakt een uitgebreide interpretatie onmogelijk. Een Duitse ontsteker en een vondst wijzen hiernaast eveneens op het Eerste Wereldoorlog verleden.

De aangetroffen greppel uit de late ijzertijd, evenals de laatmiddeleeuwse greppels, bevinden zich echter onder de geplande verstoringsdiepte. Aangezien het merendeel van de voorziene ingrepen in ophoging zal plaatsvinden, wordt het archeologisch niveau niet verstoord.

Omdat behoud in situ van de relevante archeologische sporen mogelijk is, wordt in functie van de geplande werken geen bijkomend archeologisch onderzoek in de vorm van een opgraving aanbevolen.

6. BIBLIOGRAFIE

6.1. Literatuur

- Devalckeneer L., Bartholomieux B., Vanhoutte C., Casselman S, 2025a. *Archeologienota Verslag van Resultaten Bureauonderzoek Ieper – Paddevijverstraat (prov. West-Vlaanderen)*. Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv.
- Devalckeneer L., Bartholomieux B., Vanhoutte C., Casselman S, 2025b. *Archeologienota Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem Ieper – Paddevijverstraat (prov. West-Vlaanderen)*. Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv.
- Mikkelsen J., Ampe C., Cools N., Devos Y., Dondeyne S., Oorts K., Pieters M. & Langohr R. 2022: Veldhandleiding voor het beschrijven van bodems bij archeologisch onderzoek in Vlaanderen, Handleiding agentschap Onroerend Erfgoed 29 ISSN 2565-7003.

6.2. Internetbronnen

- <https://www.dov.vlaanderen.be/>
- www.geopunt.be
- www.inventaris.onroenderfgoed.be
- <https://loket.onroenderfgoed.be>

7. BIJLAGEN

Bijlage 1: Projectgebied gesitueerd op luchtfoto
Bijlage 2: Projectgebied gesitueerd op het GRB
Bijlage 3: Proefsleuven op GRB
Bijlage 4: Situering hoogtes
Bijlage 5: Situering profielen
Bijlage 6: Sporenplan
Bijlage 7: AW-tekeningen
Bijlage 8: Massekaart
Bijlage 9: Ferrariskaart
Bijlage 10: Atlas der Buurtwegen
Bijlage 11: Poppkaart
Bijlage 12: Geplande werken op luchtfoto
Bijlage 13: Sporenplan op geplande werken
Bijlage 14: Doorsnede geplande werken afgetoetst met hoogtes sporen
Bijlage 15: Advies
Bijlage 16: Advies op het allesporenplan
Bijlage 17: Dagrapport CTE-begeleiding
Bijlage 18: Sporenlijst
Bijlage 19: Inventarislijst
Bijlage 20: Fotolijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:
<http://www.monarcheo.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%2212062b07-4858-403a-99f8-b3a900c727dd%22%7D¶meters=%7B%7D>